

EUROBAROMETER 69

DE PUBLIEKE OPINIE IN DE EUROPESE UNIE

LENTE 2008

NATIONAAL RAPORT

NEDERLAND

Dit onderzoek is opgedragen aan en gecoördineerd door het directoraat-generaal Communicatie.

Dit rapport is geschreven voor de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland door TNS NIPO

Dit document vertegenwoordigt niet de visie van de Europese Commissie. De interpretaties en meningen in dit document komen voor rekening van de auteurs.

Inhoud

	Introductie	2
1	Nederlandse context	3
1.1	Situatie in Nederland	3
1.2	Nederland ten opzichte van andere landen	4
1.3	Verwachtingen van de toekomst in Nederland	5
1.4	Belangrijke onderwerpen in Nederland	10
1.5	Vertrouwen in maatschappelijke instellingen	12
1.6	Vertrouwen in de media	18
2	De Europese Unie	20
2.1	Kennis van de Europese Unie	20
2.2	Houding ten opzichte van de Europese Unie	23
2.3	Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie	25
2.4	Beleid van de Europese Unie	27
2.5	Prioriteiten in het Europese beleid	28
2.6	Niveau van de besluitvorming: nationaal versus Europees	29
3	Samenvatting en conclusies	30
	Bijlagen	
1	Technische specificatie	
2	Vragenlijst	
	<i>Inhoud figuren en tabellen</i>	
1	<i>Tevredenheid van burgers met het leven dat zij leiden (per land en EU-gemiddelde)</i>	3
2	<i>Beoordeling huidige stand van zaken als 'beter dan het gemiddelde EU-land' voor de volgende zaken</i>	5
3	<i>Verwachtingen voor de komende 12 maanden met betrekking tot de economische situatie in het thuisland</i>	6
4	<i>Verwachtingen voor de komende 12 maanden met betrekking tot de financiële situatie in het huishouden</i>	7
5	<i>Percentage Nederlanders dat verbetering voorziet in de komende twaalf maanden op de volgende gebieden</i>	9
6	<i>Belangrijkste zaken die volgens burgers in Nederland spelen</i>	10
7	<i>Belangrijkste zaken in vergelijking met de lente- en herfstmeting van 2007</i>	11
8	<i>Percentage 'eerder wel vertrouwen' in politieke partijen</i>	14
7	<i>Percentage 'eerder wel vertrouwen' in de regering</i>	16
9	<i>Percentage burgers dat 'eerder wel' vertrouwen heeft in het parlement</i>	17
10	<i>Percentage 'eerder wel vertrouwen' in de media</i>	19
11	<i>Percentage burgers dat aangeeft te begrijpen hoe Europese Unie werkt</i>	20

12	<i>Percentage burgers dat wel eens heeft gehoord van...</i>	21
13	<i>Percentage burgers dat het juiste antwoord geeft op de stellingen met betrekking tot het aantal lidstaten, voorzitterschap en eurozone</i>	22
14	<i>Vertrouwen van burgers in de Europese Unie</i>	23
15	<i>Percentage Nederlanders dat vertrouwen heeft in de Europese Centrale Bank, het Europees Parlement en Europese Commissie</i>	24
16	<i>Steun voor het lidmaatschap van de EU onder burgers</i>	25
17	<i>Persoonlijke betekenis van de Europese Unie</i>	26
18	<i>Percentage burgers dat positief staat tegenover toetreding tot de EU van...</i>	27
19	<i>Prioriteiten voor het versterken van de Europese Unie</i>	28
20	<i>Gewenst niveau van besluitvorming: percentage Nederlanders dat besluitvorming op Europees niveau steunt</i>	29

Introductie

De Eurobarometer is een grootschalig onderzoek dat wordt gehouden onder burgers van de 27 lidstaten van de Europese Unie en drie kandidaat-lidstaten (Kroatië, Turkije en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië) en de Turks-Cypriotische gemeenschap in het gebied dat niet door de regering van de Republiek Cyprus wordt gecontroleerd. In opdracht van de Europese Commissie wordt dit onderzoek sinds 1973 uitgevoerd. In deze peilingen wordt ingegaan op de houding van Europeanen tegenover de ontwikkelingen in de EU in het algemeen en op de houding van de bevolking ten aanzien van de ontwikkelingen in het eigen land.

Dit rapport geeft de bevindingen weer van de Eurobarometer die gehouden is in de maand april van 2008 en draagt de naam ‘Lentemeting 2008’. Voor deze meting zijn in totaal 26.661 Europese burgers geïnterviewd. De Nederlandse cijfers zijn gebaseerd op 1.041 interviews. De interviews zijn *face to face* uitgevoerd.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat over hoe de Nederlander zijn huidige persoonlijke levensomstandigheden ervaart en zijn verwachtingen hieromtrent voor de korte en middellange termijn. De resultaten van het onderzoek in Nederland worden vergeleken met het gemiddelde van de hele Europese Unie.

Hoofdstuk 2 behandelt de kennis over, de houding jegens en de betekenis van de Europese Unie. Wat weet de Nederlander over de Europese Unie en hoe ervaart hij of zij de werkwijze ervan? Wat betekent het lidmaatschap van de EU voor de Nederlander? Vervolgens zal er in dit hoofdstuk aandacht worden besteed aan de mening van de Nederlandse bevolking over het beleid van de EU en de prioriteiten die daarin moet worden gegeven. Ten slotte zal het gewenste niveau van besluitvorming worden besproken: nationaal versus Europees.

In hoofdstuk 3 zal een samenvatting van de resultaten worden gegeven met de daarbij horende conclusies.

In de bijlagen staan de technische specificaties van dit onderzoek en de vragenlijst waarop de analyse betrekking heeft. De antwoorden van de Nederlandse respondenten zijn vergeleken met het gemiddelde van de 27 lidstaten van de Europese Unie. Als er sprake is van het EU27-gemiddelde, wordt het gemiddelde van deze lidstaten bedoeld. De respondenten komen uit verschillende bevolkings-, beroeps- en leeftijdsgroepen, uit verschillende regio's van Nederland, zowel uit een stad of een dorp, hebben uiteenlopende politieke voorkeuren en een gevarieerd opleidingsniveau.

Het totale percentage komt soms uit op meer dan 100%, omdat bij de gestelde vragen soms meer antwoorden mogelijk waren. Omdat niet iedereen een antwoord kon of wilde geven, komt het totaal soms ook lager uit dan 100%. Soms veroorzaken afrondingen dat een percentage niet precies uitkomt op ‘100’.

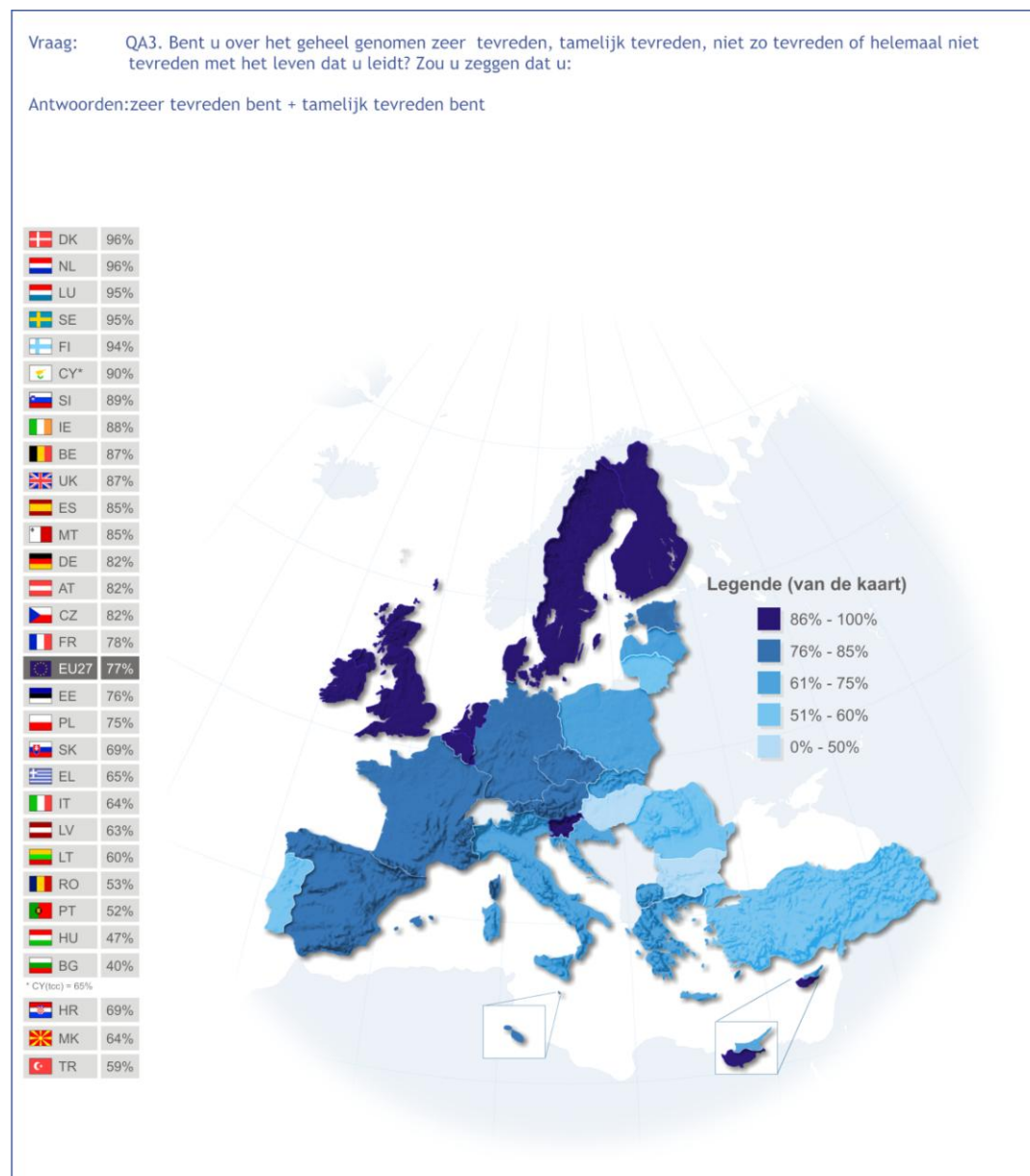
1 Nederlandse context

1.1 Situatie in Nederland

Persoonlijke omstandigheden

Bijna alle Nederlanders zeggen *tevreden* te zijn met het leven dat zij leiden (96%). Iets meer dan de helft van de Nederlanders geeft zelfs aan *zeer tevreden* te zijn met het eigen leven (51%). Nederland staat met dit resultaat samen met Denemarken op nummer één van de Europese lidstaten.

1 | *Tevredenheid van burgers met het leven dat zij leiden (per land en EU-gemiddelde)*



Dit beeld is vergeleken met de herfstmeting van vorig jaar ongewijzigd. Het minst tevreden zijn de inwoners van Bulgarije (58% van de Bulgaren zegt *ontevreden* te zijn met het eigen leven) en Hongarije (52%).

1.2 Nederland ten opzichte van andere landen

Levenskwaliteit

De kwaliteit van leven springt er in Nederland positief uit wanneer de Nederlander deze vergelijkt met de andere EU-landen. Ruim acht op de tien (83%) Nederlanders zijn van mening dat de kwaliteit van leven in Nederland beter is dan in het gemiddelde EU-land, tegen 46% EU27-gemiddelde. Nederlanders zijn optimistischer geworden met betrekking tot de levenskwaliteit in vergelijking met de lente van 2007 (74%). Bulgarije (2%) en Hongarije (5%) zijn het minst positief over de kwaliteit van leven in hun thuisland.

Werkgelegenheid

In vergelijking met de gemiddelde Europeaan zijn Nederlanders ook veel optimistischer over de werkgelegenheid in eigen land (80% versus 34%). Het verschil in optimisme tussen de gemiddelde Europeaan en de Nederlander is daarmee groter geworden in vergelijking met de lente van 2007 (72% versus 32%). De Bulgaren en Hongaren zijn het minst positief over de werkgelegenheid (7%).

Economie

Drie kwart (73%) van de Nederlanders is van mening dat de Nederlandse economie het beter doet dan het gemiddelde van de EU-landen. Dit is hetzelfde beeld ten opzichte van de lente van 2007 (73%). Nederland behoort hiermee tot de landen die *bovengemiddeld* optimistisch zijn ten aanzien van de nationale economie (EU27-gemiddelde is 38%). In Bulgarije (3%), Hongarije (4%) en Letland (5%) is men het minst positief over de levenskwaliteit in het thuisland ten opzichte van de landen van de Europese Unie.

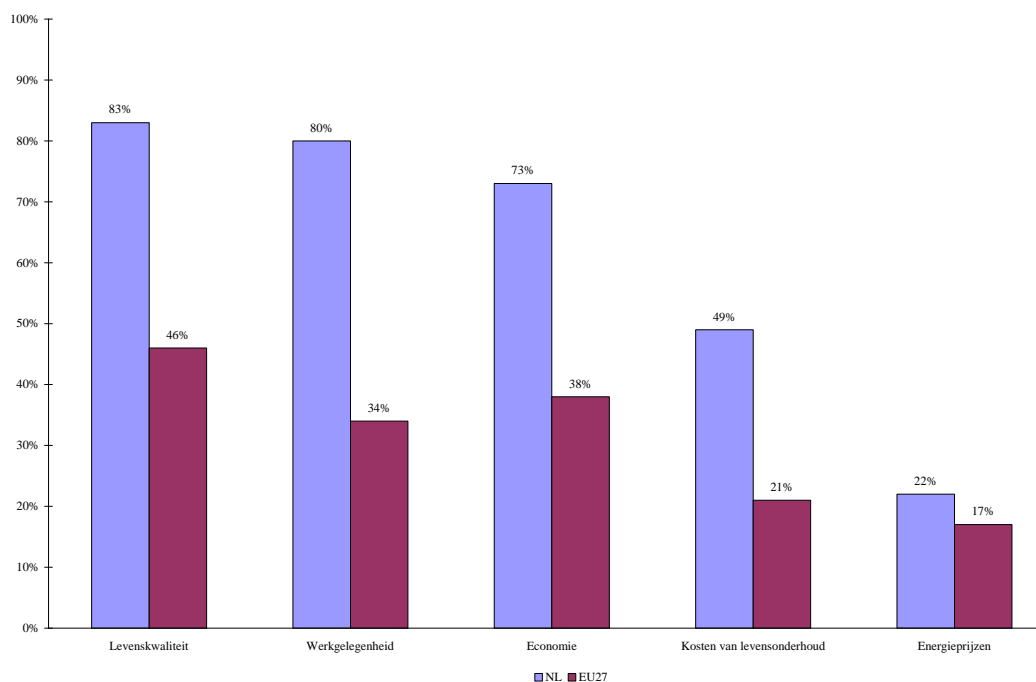
Kosten van levensonderhoud

De Nederlander is ook optimistischer over de kosten van het levensonderhoud in Nederland dan gemiddeld in de EU27 (49% versus 21%). Het verschil in optimisme tussen de Nederlanders en de Europeanen is gegroeid vergeleken met de lente van 2007 (32% versus 24%). Alleen Luxemburg (59%) is in vergelijking met Nederland optimistischer over de kosten van levensonderhoud. Bulgarije en Hongarije zijn wederom de hekkensluiters met respectievelijk 2% en 4%.

Energieprijzen

De Nederlander nadert op het gebied van de energieprijzen het EU27-gemiddelde (22% versus 17%). Net als in de lente van 2007 is de Luxemburger (57%) het positiefst over de energieprijzen in het thuisland en Bulgarije (4%) het minst positief.

2 | *Beoordeling huidige stand van zaken als ‘beter dan het gemiddelde EU-land’ voor de volgende zaken*



1.3 Verwachtingen van de toekomst in Nederland

Leven in het algemeen

Net als een half jaar geleden verwachten ruim zes op de tien Nederlanders (62%) in de komende twaalf maanden geen veranderingen te zien in hun leven in het algemeen. Bijna een derde (31%) denkt erop vooruit te zullen gaan. Er zijn in vergelijking met de herfst van 2007 minder Nederlanders die denken dat zij het in de volgende twaalf maanden minder goed zullen hebben (9% in de herfst van 2007 versus 6%).

Hiermee wijken de Nederlanders niet veel af van het gemiddelde van de EU. De helft van de Europeanen (49%) denkt namelijk geen veranderingen te zien, terwijl drie op de tien (32%) een verbetering voorzien en 16% een verslechtering. Net als in de herfst van 2007 zijn de Zweden en Roemenen (respectievelijk 50% en 44% zegt beter af te zullen zijn in de komende twaalf maanden) het meest optimistisch wat betreft de toekomst van het leven in het algemeen.

De economische situatie

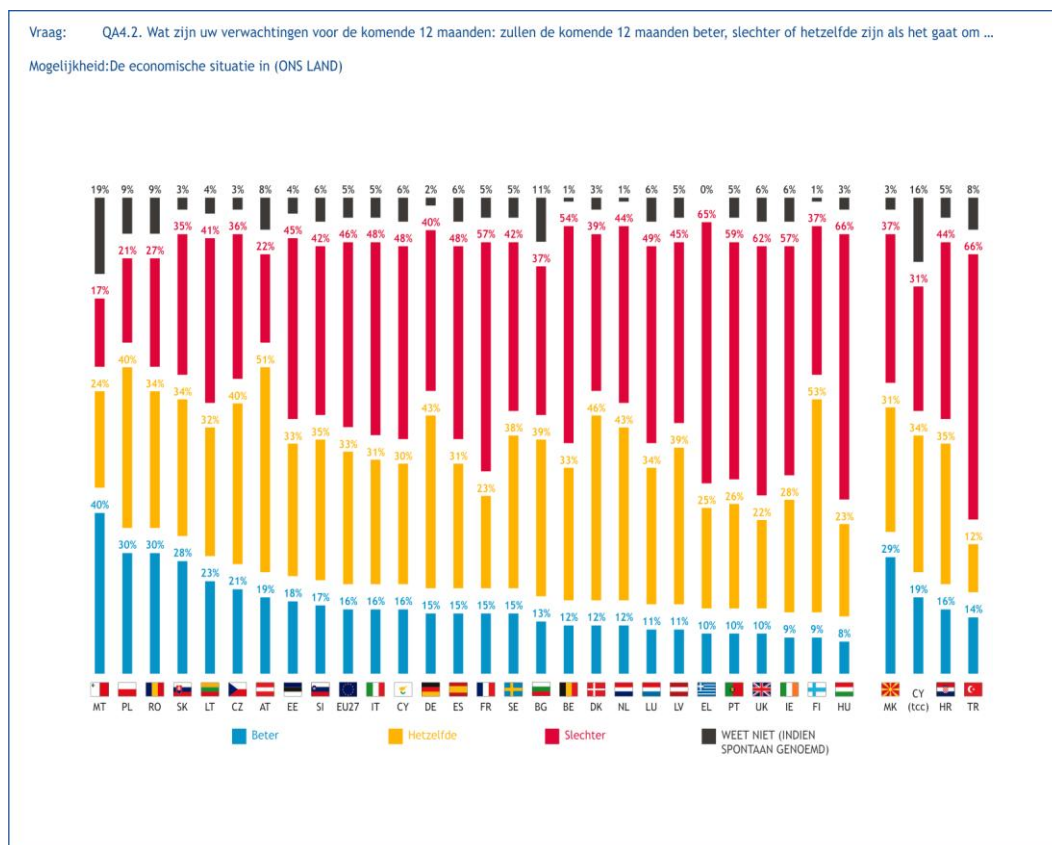
TNS NIPO peilt regelmatig het vertrouwen van Nederlandse consumenten in de economie. In april 2008 werd de conclusie getrokken dat het vertrouwen van

Nederlanders in de huidige economische situatie consequent afneemt sinds september 2007.

Uit de Lentemeting van de Eurobarometer kan een soortgelijke conclusie worden getrokken. De Nederlanders zijn, net als de gemiddelde Europeaan, een stuk negatiever geworden in hun verwachtingen van de economische situatie. Bijna de helft van de Nederlanders (44%) voorziet een verslechtering van de economische situatie in de komende twaalf maanden, tegen een kwart (24%) in de herfst van 2007. Ongeveer een op de tien (12%) denkt juist dat de economische situatie zal verbeteren in het aankomende jaar. Bijna de helft (44%) van de Nederlanders denkt echter dat er geen verandering merkbaar zal zijn.

Zoals gezegd, ook binnen de EU-lidstaten voorzien meer inwoners (46%) een verslechtering van de economische situatie dan in de herfst van 2007 (26%). Een fors kleiner deel (16%) van de Europeanen voorziet een verbetering in de economische situatie. Maltezers (40%), Roemenen (30%) en Polen (30%) zien de toekomst wat betreft de economische situatie het positiefst. Volgens de Hongaren, Ieren en Finnen zullen de komende twaalf maanden juist niet veel goeds brengen als het om de nationale economie gaat (respectievelijk 8%, 9% en 9% denkt dat het beter zal worden).

3 / Verwachtingen voor de komende 12 maanden met betrekking tot de economische situatie in het thuisland

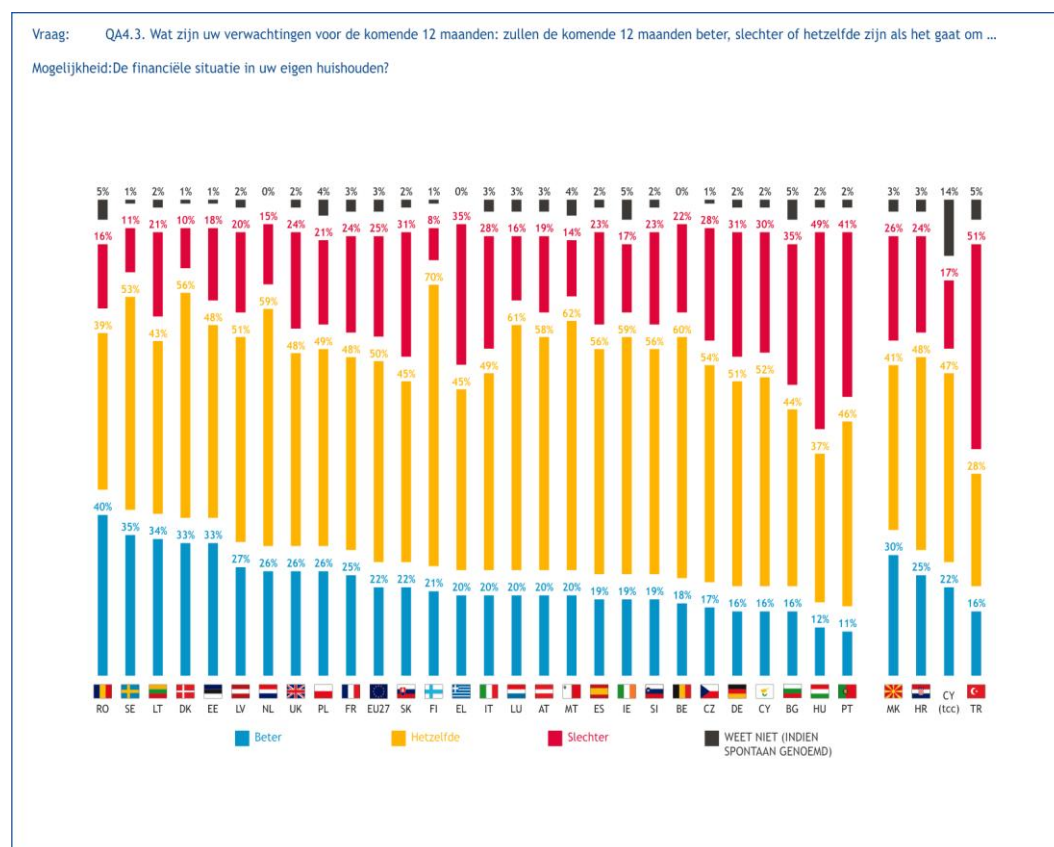


De financiële situatie in het huishouden

Net als in de herfst van 2007 denkt een kwart van de Nederlanders dat de financiële situatie in het eigen huishouden in de komende twaalf maanden beter zal zijn dan nu het geval is. Ongeveer een op de zes (15%) denkt erop achteruit te zullen gaan en meer dan de helft van de Nederlanders (59%) vermoedt dat er geen verandering zal zijn in de financiële situatie in de komende twaalf maanden. Hiermee is de Nederlander iets positiever dan de gemiddelde Europeaan.

Landen die aanzienlijk boven het EU27-gemiddelde scoren, zijn Roemenië en Denemarken (respectievelijk 40% en 33% van de inwoners van deze landen denkt dat de financiële situatie van het eigen huishouden in de komende twaalf maanden beter zal zijn dan nu het geval is).

4 / Verwachtingen voor de komende 12 maanden met betrekking tot de financiële situatie in het huishouden



De werkgelegenheid

Het percentage Nederlanders dat voorziet dat de werkgelegenheid verbetert in de volgende twaalf maanden is licht gedaald in vergelijking tot de herfst van 2007. Ruim een kwart (28%) van de Nederlanders is van mening dat de Nederlandse werkgelegenheid in de komende twaalf maanden beter zal zijn dan nu het geval is. Dit percentage was in de herfst van 2007 nog 32%. Iets minder dan de helft van de inwoners van Nederland denkt dat de werkgelegenheid in ons land het komende jaar gelijk zal blijven en ongeveer een kwart (24%) denkt dat het minder zal worden.

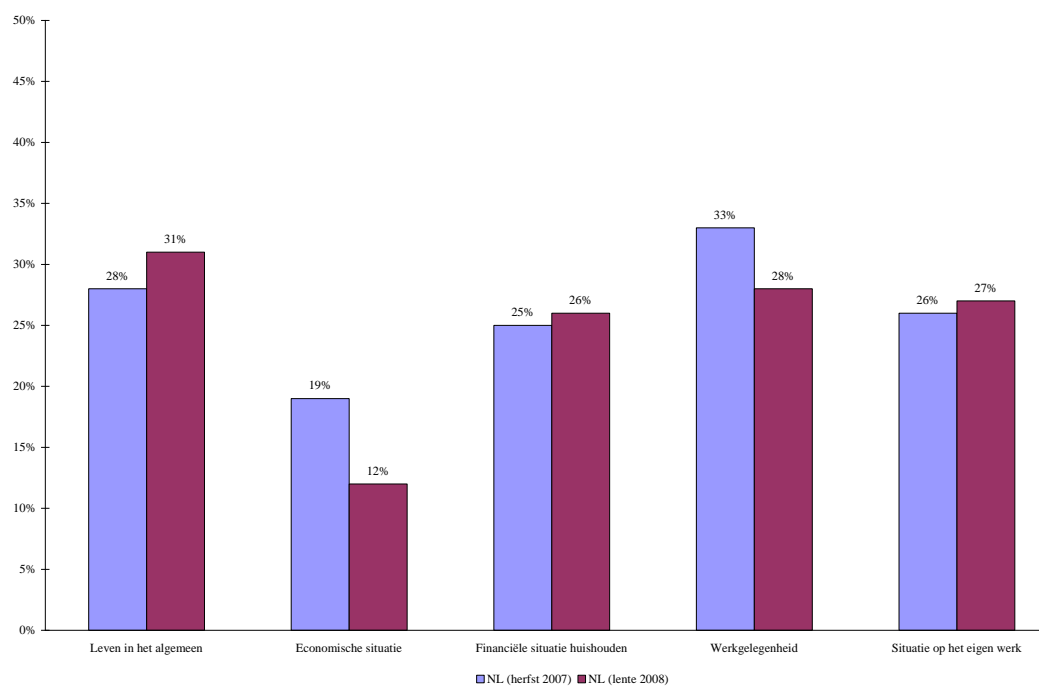
Net als de Nederlanders zijn de Europeanen minder positief in hun verwachtingen van de werkgelegenheid in het thuisland vergeleken met de herfst van 2007. De gemiddelde EU-burger is somberder gestemd wat betreft de kortetermijnverwachting voor de werkgelegenheid in het eigen land (21% denkt dat het beter zal gaan). Bijna vier op de tien (40%) Europeanen denken dat het slechter zal gaan in de komende twaalf maanden. Het grootste pessimisme wat betreft de werkgelegenheid is te vinden in Turkije, Ierland en Griekenland. Twee derde (66%) van de burgers denkt dat het slechter zal gaan in het komende jaar.

De situatie op het eigen werk

Nederlanders zijn wat betreft hun verwachtingen van de situatie op het eigen werk nagenoeg even positief als in de herfst van 2007. Ruim een kwart (27%) verwacht dat het in de volgende twaalf maanden beter zal gaan. Ongeveer een op de zeventien (6%) Nederlanders denkt dat de eigen situatie op het werk slechter zal worden in het komende jaar.

De gemiddelde Europeaan is pessimistischer ingesteld wat betreft de verwachting in de volgende twaalf maanden van de situatie op het eigen werk dan de Nederlander. Een op de vijf Europeanen voorziet vooruitgang in de volgende twaalf maanden en een op de tien achteruitgang.

5 | *Percentage Nederlanders dat verbetering voorziet in de komende twaalf maanden op de volgende gebieden*

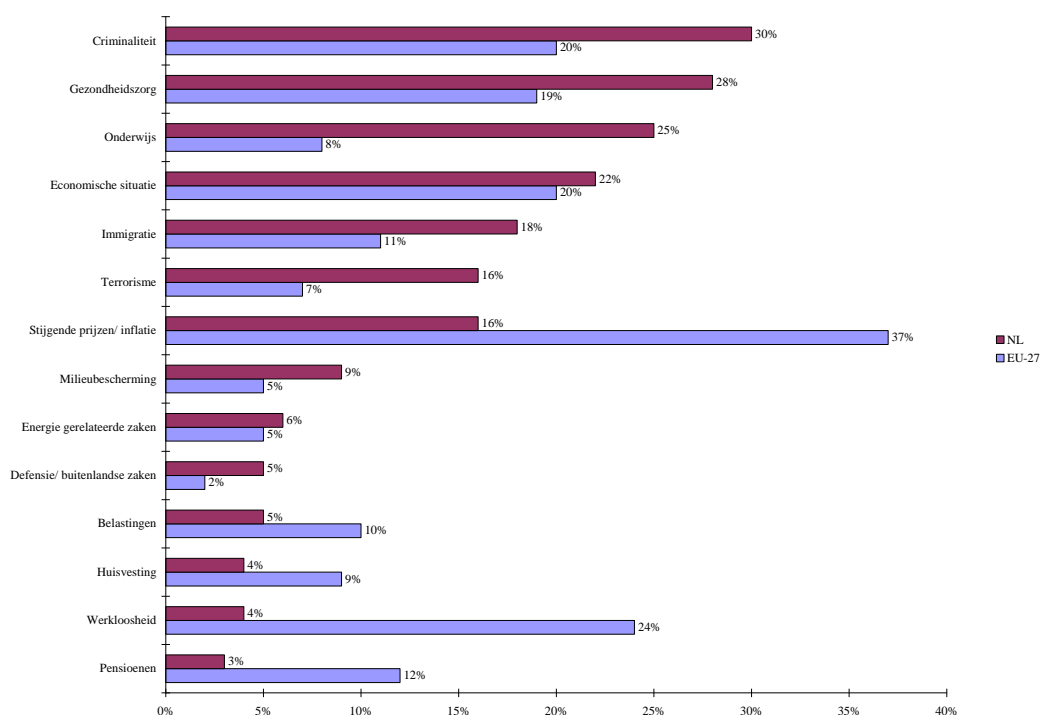


1.4 Belangrijke onderwerpen in Nederland

Volgens Nederlanders zijn criminaliteit en gezondheidszorg momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen (worden door respectievelijk 30% en 28% van de Nederlanders genoemd). Huisvesting (4%), werkloosheid (4%) en pensioenen (3%) hebben minder prioriteit.

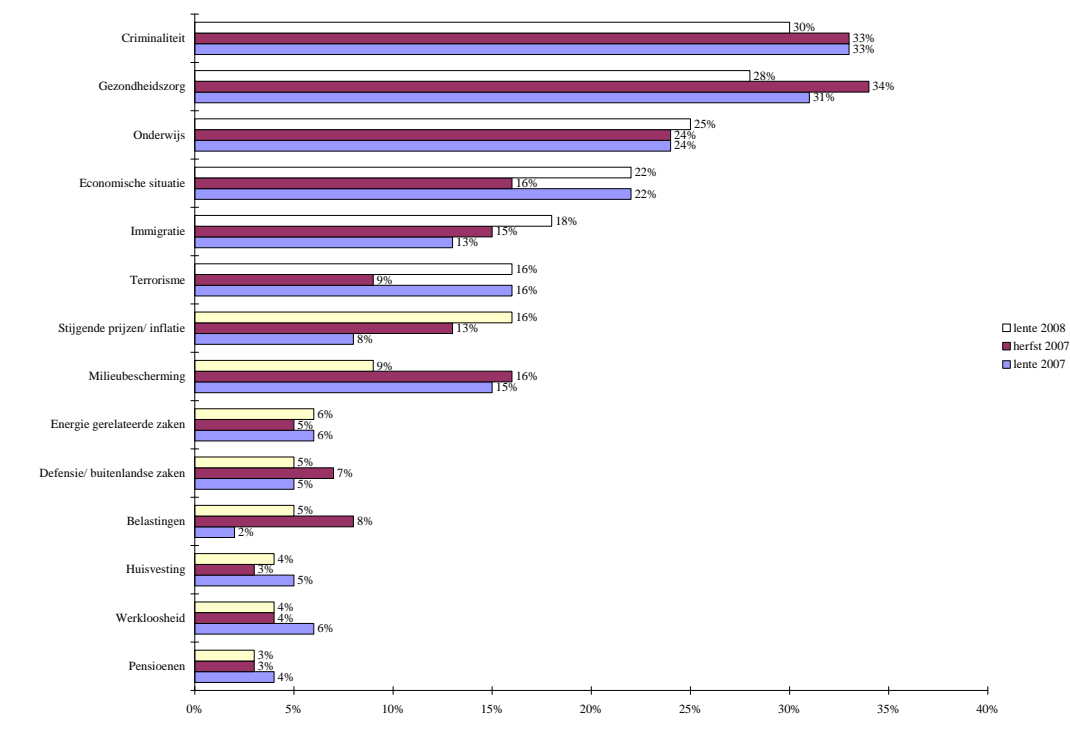
Criminaliteit, gezondheidszorg en onderwijs hebben in Europa aanzienlijk minder prioriteit. Daarentegen zijn de stijgende prijzen/inflatie en werkloosheid voor de gemiddelde EU-burger van veel groter belang dan voor de Nederlander.

6 / Belangrijkste zaken die volgens burgers in Nederland spelen



Wanneer we kijken naar hoe Nederlanders in de lente en herfst van 2007 over deze onderwerpen dachten, zien we een aantal interessante zaken. Zo zijn Nederlanders zaken als de gezondheidszorg (van 34% naar 28%) en milieubescherming (van 16% naar 9%) minder belangrijk gaan vinden ten opzichte van een half jaar geleden. Terrorisme, de economische situatie, immigratie en de stijgende prijzen/inflatie zijn ten opzichte van de herfst van 2007 belangrijker geworden bij de Nederlander.

7 | Belangrijkste zaken in vergelijking met de lente- en herfstmeting van 2007



TNS NIPO heeft in april 2006 en in mei 2008 onderzocht welke thema's vooral meespelen in de keuze van Nederlandse burgers om op een bepaalde politieke partij te stemmen. De bevindingen komen grotendeels overeen met de Nederlandse resultaten van de Lentebaarometer 2008. Gezondheidszorg, sociale zekerheid, economie, bestrijding van terrorisme en criminaliteit en onderwijs zijn in zowel 2006 als in 2008 de belangrijkste thema's. Sociale zekerheid is vooral een issue voor 'linkse' stemmers; economie en bestrijding van criminaliteit en terrorisme zijn thema's die vooral door 'rechtse' stemmers worden genoemd. Onderwijs is met name een voorkeursthema voor (links-)liberale stemmers. Gezondheidszorg is een thema dat nagenoeg *alle* Nederlanders van belang achten voor de keuze op welke politieke partij te stemmen.

1.5 Vertrouwen in maatschappelijke instellingen

Politieke context

Nederland wordt sinds 22 februari 2007 geregeerd door het kabinet Balkenende IV. Het kabinet bestaat uit een coalitie van twee christelijke partijen (CDA en ChristenUnie) en een sociaaldemocratische partij (PvdA).

Rita Verdonk, populair maar controversieel minister van Vreemdelingenbeleid en Integratie namens de liberale VVD in het kabinet Balkenende II, werd in september 2007 uit de VVD-fractie gezet na aanhoudend gekibbel met fractievoorzitter Mark Rutte. Op 17 oktober 2007 richtte zij haar eigen politieke beweging op: Trots op Nederland (TON). Van meet af aan is duidelijk dat TON een grote electorale bedreiging vormt voor de concurrerende rechtse partijen, voornamelijk de PVV van Geert Wilders en de partij die ze verlaten heeft, de VVD. Peilingen van onder andere TNS NIPO toonden aan dat TON de op één na grootste partij zou zijn van Nederland, als er op dat moment verkiezingen zouden worden gehouden.

TON wordt door veel Nederlanders gezien als alternatief voor de ‘zwak rechtse’ VVD en de ‘te extreme’ PVV, zo blijkt uit politieke analyses van TNS NIPO. Verdonk weet vooralsnog ruim een derde van de mensen die in 2006 VVD stemden aan zich te binden. Ondank enige fluctuaties is TON in de lente van 2008 – pal na de officiële presentatie van de beweging – virtueel de tweede partij van Nederland.

Geert Wilders, politiek leider van de rechtse anti-immigratie en antimoslimpartij PVV, hield Nederland sinds november 2007 in de ban met zijn aankondiging dat hij een zeer kritische film over de islam en Koran zou uitbrengen. In februari 2008 maakte Wilders bekend dat de naam van de film ‘Fitna’ luidt, wat staat voor ‘beproeving’ en ‘het kwaad’ in het Arabisch. Wilders’ opvatting dat de Koran een fascistisch boek is en aanzet tot geweld zou in de film worden weergegeven.

Zowel in binnen- als in buitenland maakte men zich zorgen. Politici, burgers en bedrijven vreesden dat moslims de inhoud van de film beledigend en kwetsbaar zouden vinden, en dat dit gevolgen zou hebben voor bijvoorbeeld de openbare orde, de veiligheid van Nederlanders in de moslimwereld en de economische positie van het Nederlandse bedrijfsleven. Een vrees die niet helemaal ongegrond leek, gezien de gevolgen van de evenzeer islamkritische film ‘Submission’ van Ayaan Hirsi Ali en Theo van Gogh (de moord op Van Gogh door een extremistische moslim) en de Deense spotcartoons van de profeet Mohammed (dreigementen aan het adres van Denemarken en een boycot van Deense producten in sommige moslimlanden).

De publieke opinie was verscheurd. Leden van het kabinet (met name de CDA-ministers) beriepen zich op de verantwoordelijkheid van Wilders voor de internationale veiligheid van Nederland, en probeerde Wilders er toe te bewegen zijn toon te matigen. Nog voordat de film was verschenen, distantieerde het kabinet zich van de film. Wilders op zijn beurt beriep zich op de vrijheid van meningsuiting en verweet het kabinet intimidatie en lafheid.

De film verscheen uiteindelijk eind maart 2008 op het internet, en tot ieders verbazing en opluchting bleef het rustig onder de moslimbevolking in Nederland. Ook in

moslimlanden bleef de consternatie vooralsnog binnen de perken. De algemene mening luidt dat de film van Wilders niet zo shockerend is als werd gevreesd en bovendien kwalitatief weinig hoogstaand is.

In april 2008, vlak na het verschijnen van 'Fitna', onderzocht TNS NIPO hoe Nederlanders over moslims denken. Opmerkelijk genoeg is dat aanzienlijk *positiever* dan in april 2007.

Uit enkele peilingen vanaf april 2008 blijkt dat Wilders voor veel mensen, inclusief veel mensen die in 2006 PVV hebben gestemd, 'te ver is gegaan' of 'het verpest heeft'. De PVV heeft sinds 'Fitna' terrein verloren in de politieke peilingen, voornamelijk aan TON.

Transparantie Nederlandse openbaar bestuur

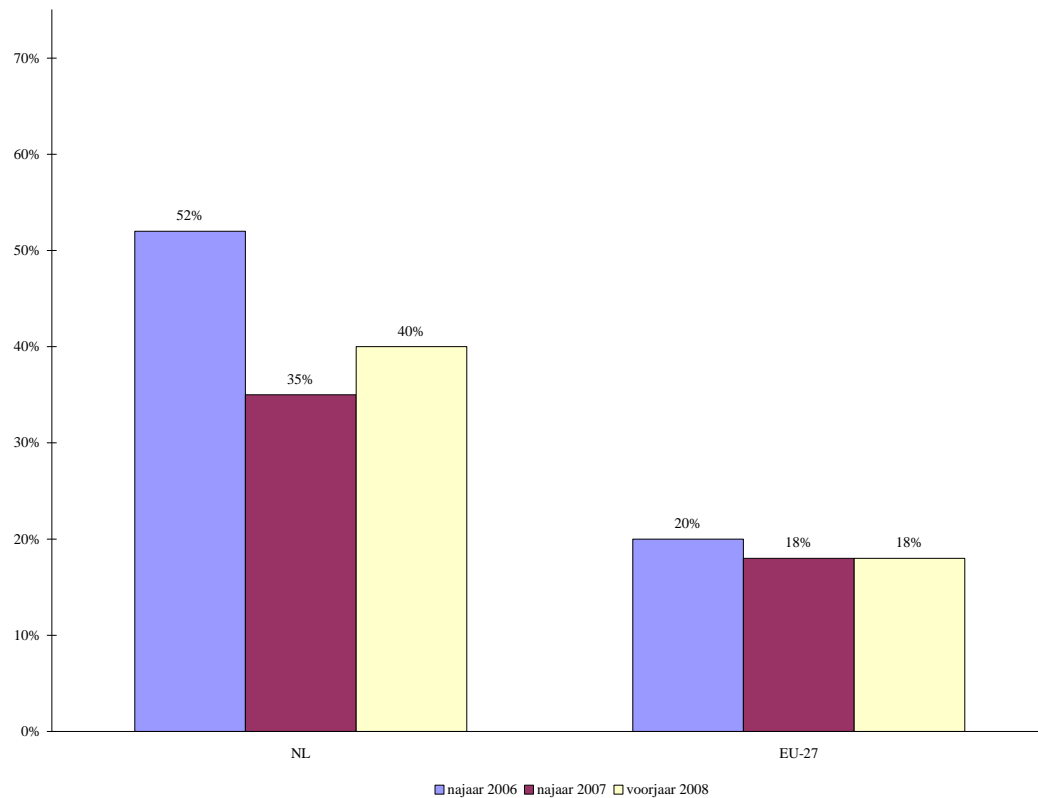
Ruim een derde (36%) van de Nederlanders vindt het Nederlandse openbaar bestuur transparant. Het gemiddelde van de EU-landen is lager dan in Nederland: 24% van de Europeanen vindt het openbaar bestuur in het thuisland transparant. De Zweden (65%) en de Finnen (53%) vinden hun openbaar bestuur het transparantst vergeleken met de EU-landen. De Letten (7%) vinden het openbaar bestuur in het thuisland het minst transparant.

Politieke partijen

Na het uitzonderlijk hoge vertrouwen in de politieke partijen in het najaar van 2006 is het vertrouwen vanaf het najaar van 2007 terug op het 'oude niveau'. Vier op de tien Nederlanders zeggen eerder wel vertrouwen te hebben in de politieke partijen. Een meerderheid van de Nederlandse burgers heeft echter eerder geen vertrouwen in de politieke partijen.

De gemiddelde EU-burger is wantrouwiger dan de Nederlander. Slechts twee op de tien (18%) Europeanen hebben eerder wel vertrouwen in de politieke partijen. Ruim driekwart (76%) vertrouwt de politieke partijen in het thuisland eerder niet. Alleen de Denen hebben van de EU-landen meer vertrouwen in de politieke partijen dan de Nederlanders. De helft van de Deense bevolking geeft aan eerder wel vertrouwen te hebben in de politieke partijen. De politieke partijen in Letland scoren het slechtst: 5% van de bevolking geeft aan eerder wel vertrouwen te hebben in de politieke partijen.

8 | *Percentage 'eerder wel vertrouwen' in politieke partijen*



De regering

Het kabinet onder leiding van premier Balkenende (bestaande uit het CDA, PvdA en ChristenUnie) heeft te kampen met een consequent dalend vertrouwen, zo noteert TNS NIPO in haar periodieke metingen. De eerste 100 dagen van de regeerperiode van Balkenende IV hielden de ministers zich vooral bezig met door het land te trekken om met ‘gewone mensen’ te praten. Deze veelbesproken ‘100 dagen tour’ leidde vooral tot cynische reacties van de media.

Het vertrouwen in Balkenende IV neemt sinds de beëdiging van het kabinet sterk af. Media en burgers verwijten het kabinet consequent een gebrek aan daadkracht en visie. Het afnemende vertrouwen in eenmaal geïnstalleerde regeringen is (inter)nationaal geen onbekend verschijnsel. Vaak zijn de verwachtingen van de burgers direct na verkiezingen hooggespannen, maar kunnen deze niet worden ingelost door de nieuwe regering. De daling van het vertrouwen is ditmaal wel sterker dan normaal voor Nederlandse begrippen en kent geen enkel herstelmoment.

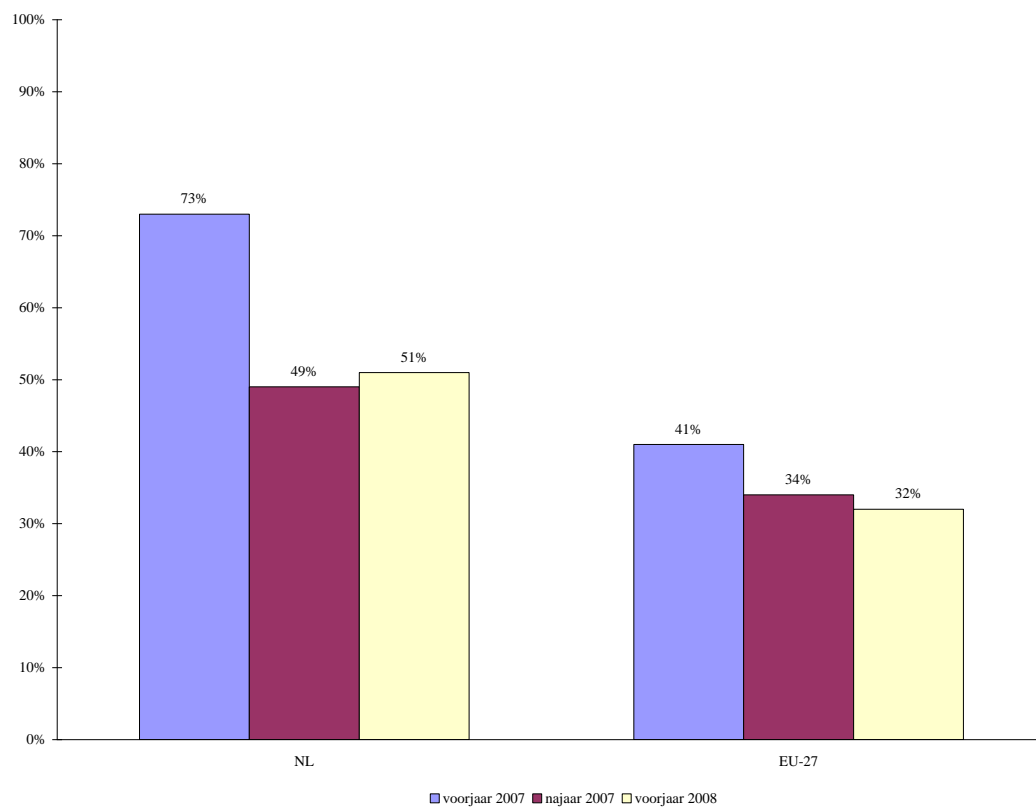
De bevindingen van de Lentebaarometer 2008 wijken iets van af van de periodieke metingen van TNS NIPO. Mogelijk komt dit omdat de vraagstelling anders is (geen vierpuntsschaal, maar de keuze of men eerder *wel* of eerder *geen* vertrouwen in de regering heeft).

Het vertrouwen in de Nederlandse regering stabiliseert zich na een uitzonderlijke piek in het voorjaar van 2007 (ten tijde van de installatie van het nieuwe kabinet) rond het ‘oude niveau’ van het najaar van 2007.

De helft (51%) van de Nederlanders heeft – indien men moet kiezen - eerder *wél* vertrouwen in de regering. Een kleine minderheid van de Nederlandse bevolking (46%) geeft aan eerder *geén* vertrouwen te hebben.

Nederlanders hebben meer vertrouwen in de regering dan de gemiddelde EU-burger (51% tegen 32%). Bijna twee derde (62%) van de Europeanen heeft eerder geen vertrouwen in de regering. Het meeste wantrouwen is te vinden in Hongarije (80%), Letland (80%) en Italië (75%).

7 | *Percentage 'eerder wel vertrouwen' in de regering*

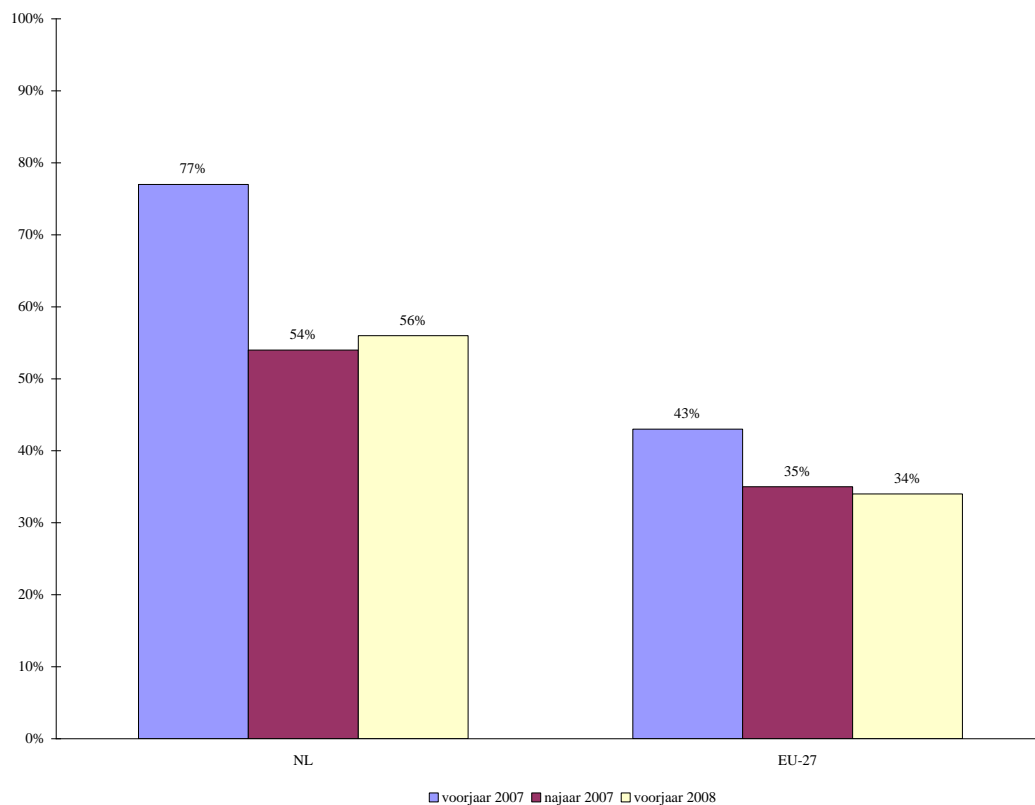


Het parlement

De Nederlanders hebben iets meer vertrouwen in de Tweede Kamer dan in de regering (56% tegen 51%). Vier op de tien Nederlanders geven aan eerder geen vertrouwen te hebben in het parlement.

Nederland scoort wederom goed vergeleken met de gemiddelde Europeaan. Een derde (34%) van de EU-burgers geeft aan vertrouwen te hebben in het parlement, terwijl 58% aangeeft eerder geen vertrouwen te hebben. In Litouwen (84%), Letland (83%) en Tsjechië (81%) is het meeste wantrouwen te vinden.

9 | *Percentage burgers dat 'eerder wel' vertrouwen heeft in het parlement*



1.6 Vertrouwen in de media

Radio

Van de vier media (radio, televisie, geschreven pers en internet) hebben de Nederlanders het meeste vertrouwen in de radio. Ruim drie kwart (77%) van de Nederlanders zegt eerder wel vertrouwen te hebben in de radio. Dit is een stijging ten opzichte van de herfst in 2007 (73%). 17% geeft echter aan eerder geen vertrouwen te hebben in de radio.

Voor de gemiddelde Europeaan ligt dit vertrouwen in de radio lager. Van de EU-burgers geven zes op de tien (61%) aan eerder wel vertrouwen te hebben in dit medium. Het minste vertrouwen in de radio is te vinden in Turkije en Griekenland (64% respectievelijk 52% van de burgers geeft aan hierin eerder geen vertrouwen te hebben).

Televisie

Ruim zes op de tien (61%) Nederlanders zeggen eerder wel vertrouwen te hebben in de televisie. Een derde van de Nederlanders (34%) geeft aan eerder geen vertrouwen te hebben in de televisie. Dit is een constant gegeven in vergelijking met de herfst van 2007.

Van alle EU-burgers heeft ruim de helft (53%) eerder wel vertrouwen in het medium televisie en ruim vier op de tien (43%) hebben dit juist niet. Net als bij de radio hebben de Grieken en Turken het minst vertrouwen in deze vorm van media (respectievelijk 72% en 71% van de burgers geeft aan hierin eerder geen vertrouwen te hebben).

Geschreven pers

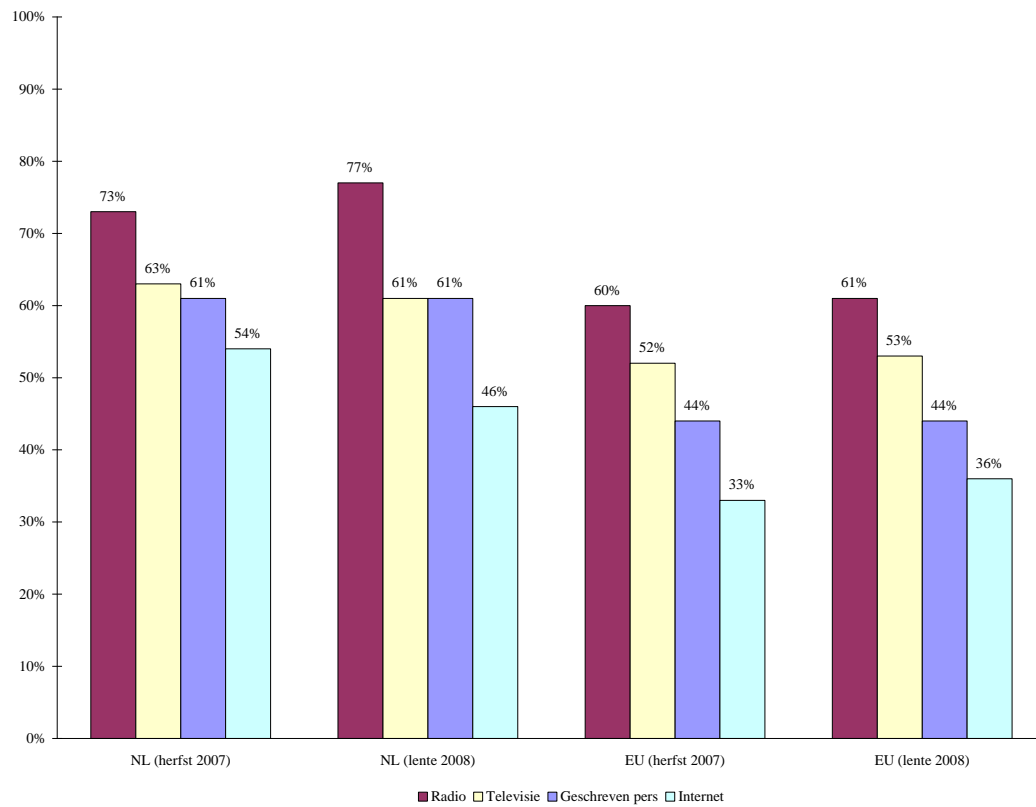
Zes op de tien Nederlanders (61%) zeggen eerder wel vertrouwen te hebben in de geschreven pers. Ruim een derde van de Nederlanders (35%) geven aan eerder geen vertrouwen te hebben in de geschreven pers. Dit is, net als in het geval van de televisie, een constant gegeven in vergelijking met de herfst van 2007.

Internet

Van de vier mediavormen hebben Nederlanders het minste vertrouwen in het internet. Het vertrouwen in het internet is vergeleken met de herfst van 2007 gedaald. Een kleine minderheid van de Nederlanders (46%) zegt vertrouwen te hebben in het internet. In de herfst van 2007 was dit nog 54%.

Europeanen zijn ook wat betreft het internet wantrouwender dan de Nederlander. Slechts 36% van de EU-burgers zegt eerder wel vertrouwen te hebben in het internet. Ongeveer eenzelfde deel (37%) zegt echter eerder geen vertrouwen in het internet te hebben.

10 | Percentage 'eerder wel vertrouwen' in de media

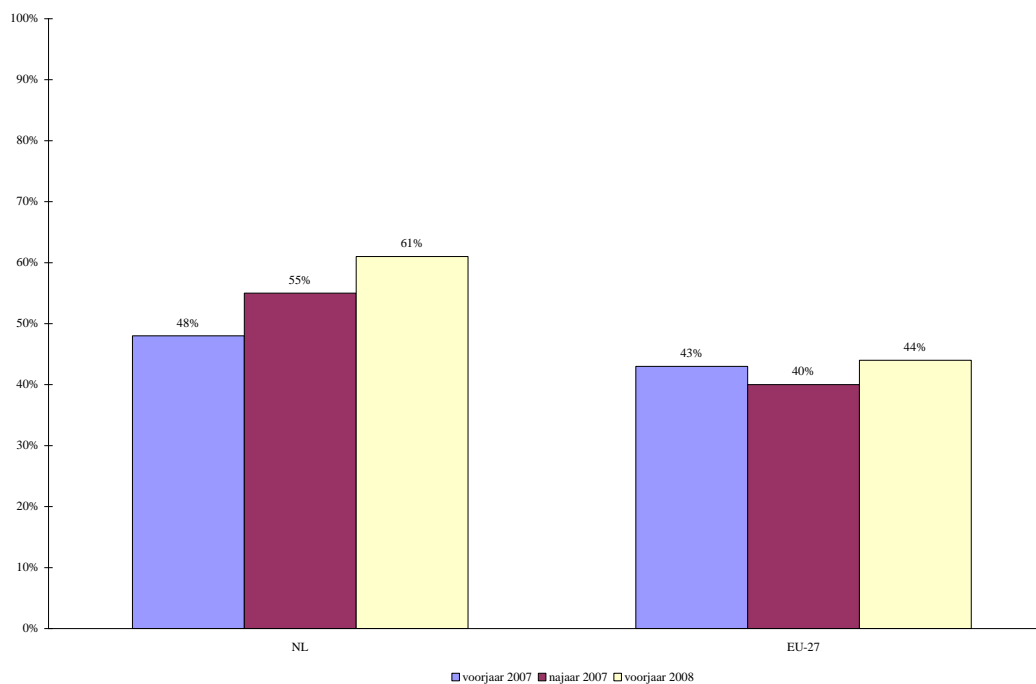


2 De Europese Unie

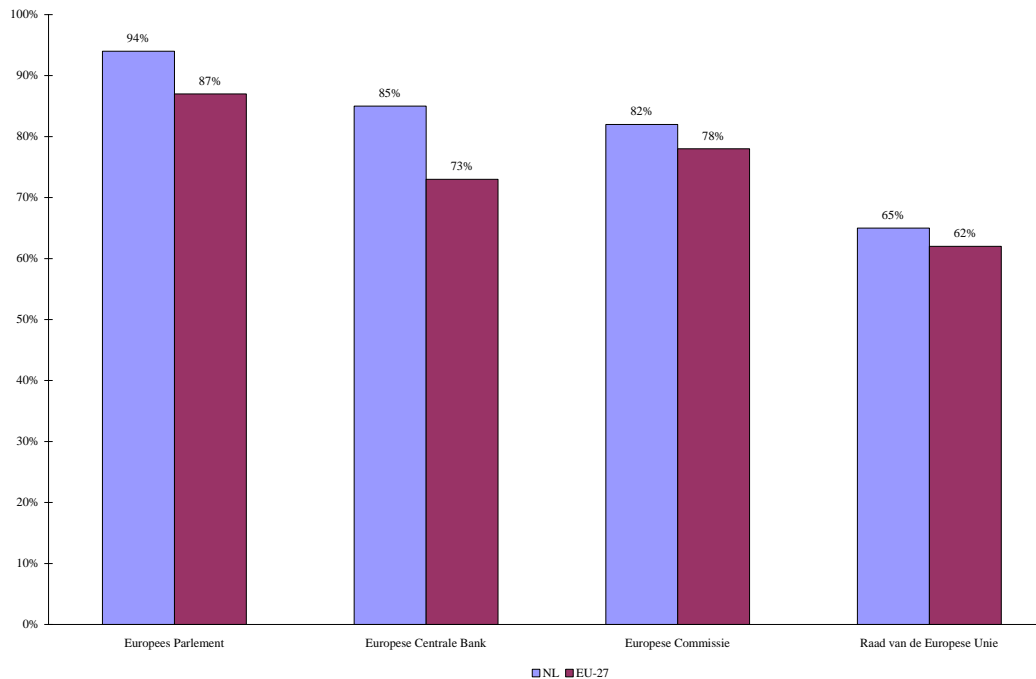
2.1 Kennis van de Europese Unie

Het percentage Nederlanders dat aangeeft te begrijpen hoe de Europese Unie in elkaar zit, groeit gestaag. Ruim zes op de tien (61%) van de Nederlandse bevolking zeggen te weten hoe de Europese Unie in elkaar zit, tegen 48% een jaar geleden. De Europeanen zijn wat terughoudender dan de Nederlanders: 44% geeft aan te weten hoe de EU in elkaar steekt. Italianen geven het minst vaak aan te weten hoe de Europese Unie werkt (60% weet het niet).

11 | Percentage burgers dat aangeeft te begrijpen hoe Europese Unie werkt



De bekendheid van het Europees Parlement, de Europese Centrale Bank en de Europese Commissie is sinds vorig jaar nagenoeg onveranderd. Alleen de bekendheid van de Raad van de Europese Unie is bij de Nederlanders en de rest van Europa gedaald. Bijna alle Nederlanders (94%) zeggen wel eens gehoord te hebben van het Europees Parlement. Het EU27-gemiddelde ligt op 87%. Na het Europees Parlement geniet de Europese Centrale Bank de meeste bekendheid onder de Nederlanders (85% geeft aan wel eens gehoord te hebben van deze instelling). De Europese Commissie is bij 82% van de Nederlanders bekend. De Raad van de Europese Unie is het minst bekend: bij 65% van de Nederlanders, tegen 62% EU27-gemiddelde.



Aantal lidstaten

Iets meer dan de helft van de Nederlanders (57%) weet dat de Europese Unie niet meer uit vijftien lidstaten bestaat. Dit is een lichte verbetering vergeleken met vorig jaar, toen was 52% op de hoogte van dit feit. Op dit punt is de kennis van de Nederlander beter dan die van de gemiddelde Europeaan (52% van de EU-burgers weet dat de Europese Unie niet meer uit vijftien lidstaten bestaat).

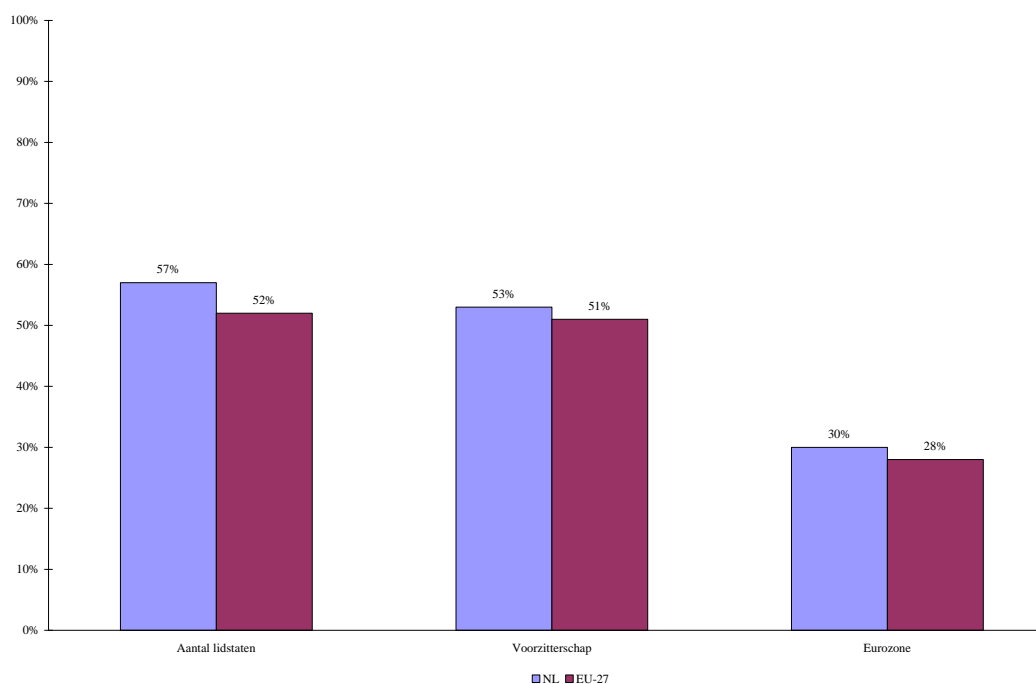
Voorzitterschap

De helft van de Nederlanders (53%) is op de hoogte van het feit dat elke zes maanden een andere lidstaat voorzitter wordt van de Raad van de Europese Unie. De gemiddelde EU-burger scoort bijna net zo goed (51% weet dat het voorzitterschap elke zes maanden wisselt). Slechts 19% van de Nederlanders is op de hoogte van het feit dat Slovenië op dit moment voorzitter is van de Europese Unie. Dit komt overeen met de gemiddelde Europeaan. Een vijfde van de Europese bevolking weet dat Slovenië op dit moment voorzitter is.

Eurozone

Slechts drie op de tien Nederlanders weten dat de eurozone niet uit twaalf landen bestaat, tegenover 24% in de herfst van 2007. De gemiddelde EU-burger scoort nog minder dan de Nederlander, slechts 28% van de Europeanen weet dat de eurozone niet uit twaalf landen bestaat.

13 | Percentage burgers dat het juiste antwoord geeft op de stellingen met betrekking tot het aantal lidstaten, voorzitterschap en eurozone

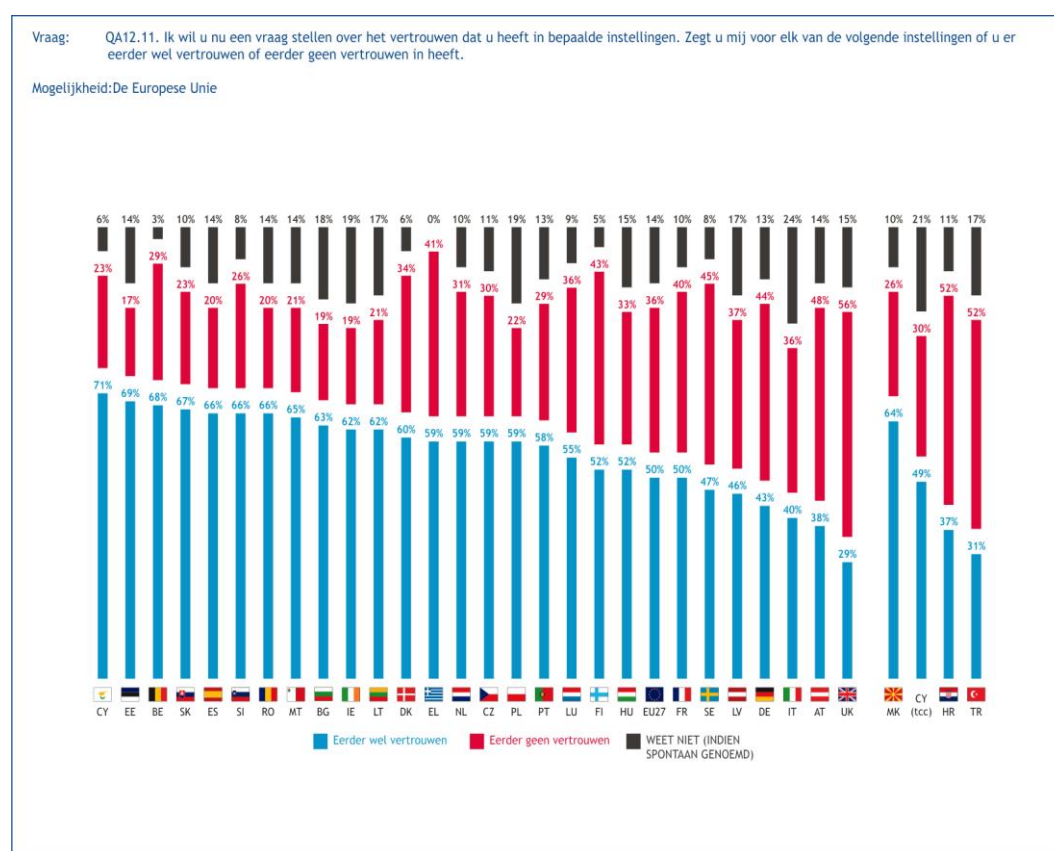


2.2 Houding ten opzichte van de Europese Unie

Vertrouwen in de Europese Unie

Het vertrouwen van de Nederlanders in de Europese Unie is licht gestegen ten opzichte van de herfst van 2007. Zes op de tien Nederlanders (59%) geven aan vertrouwen te hebben in de Europese Unie (tegen 53% in de herfst van 2007). De gemiddelde EU-burger heeft minder vertrouwen in de Europese Unie. De helft van de bevolking van de EU27 geeft aan eerder wel vertrouwen te hebben in de Europese Unie.

14 | Vertrouwen van burgers in de Europese Unie



Toekomst van de EU

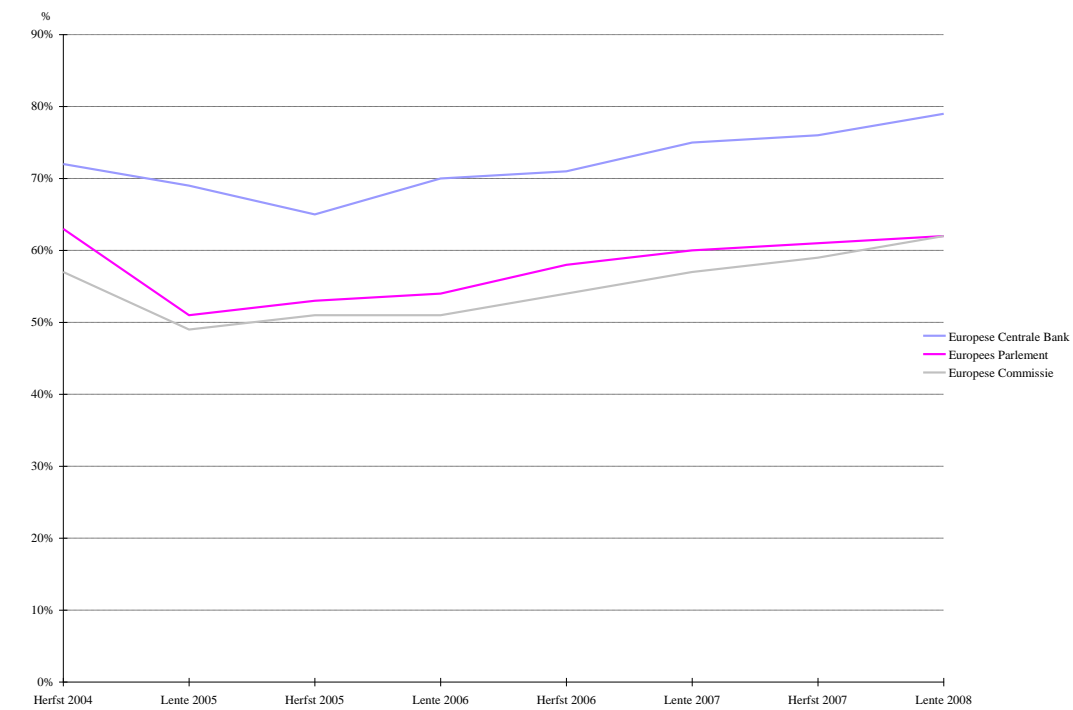
De meeste Nederlanders (76%) zijn over het geheel genomen positief over de toekomst van de Europese Unie. Dit optimisme is een constant gegeven vergeleken met vorig jaar. Dit in tegenstelling tot de EU27, waar het optimisme sinds de lente van 2007 licht is gedaald van 69% naar 63%.

Vertrouwen in Europese instellingen

Het vertrouwen van de Nederlanders in de Europese Centrale Bank, het Europees Parlement en de Europese Commissie vertoont een stijgende lijn sinds de herfst van 2005. Van deze drie Europese instellingen hebben de Nederlanders het meeste vertrouwen in de Europese Centrale Bank. Acht op de tien burgers van Nederland (79%)

geven aan eerder wel vertrouwen te hebben in deze Europese instelling. Dit is fors meer dan de gemiddelde EU-burger (50% van de Europese bevolking geeft aan eerder wel vertrouwen te hebben). Zes op de tien Nederlanders (62%) geven aan eerder wel vertrouwen te hebben in het Europees Parlement, tegen 52% van de gemiddelde EU-burger. De Europese Commissie geniet voor het eerst sinds de herfst van 2004 evenveel vertrouwen als het Europees Parlement. Ook in deze Europese instelling heeft de Nederlander meer vertrouwen dan de EU-bevolking. Slechts 47% van de Europeanen heeft vertrouwen in het Europees Parlement.

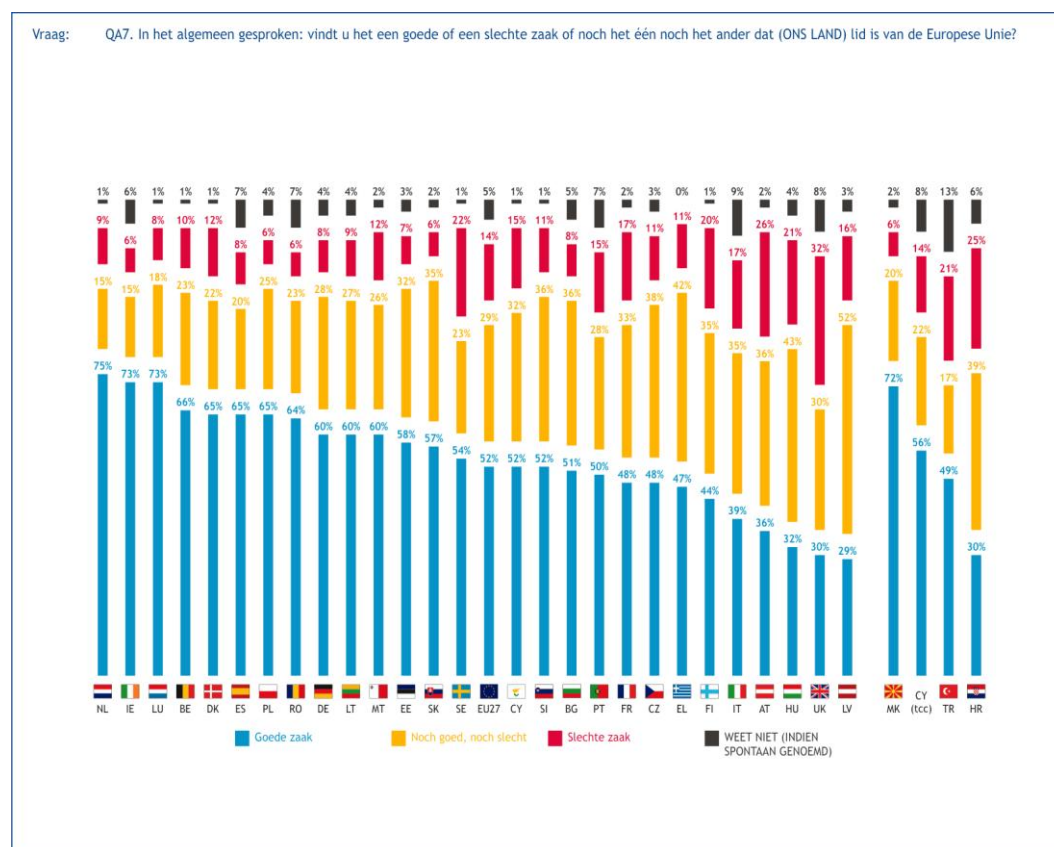
15 | Percentage Nederlanders dat vertrouwen heeft in de Europese Centrale Bank, het Europees Parlement en Europese Commissie



2.3 Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie

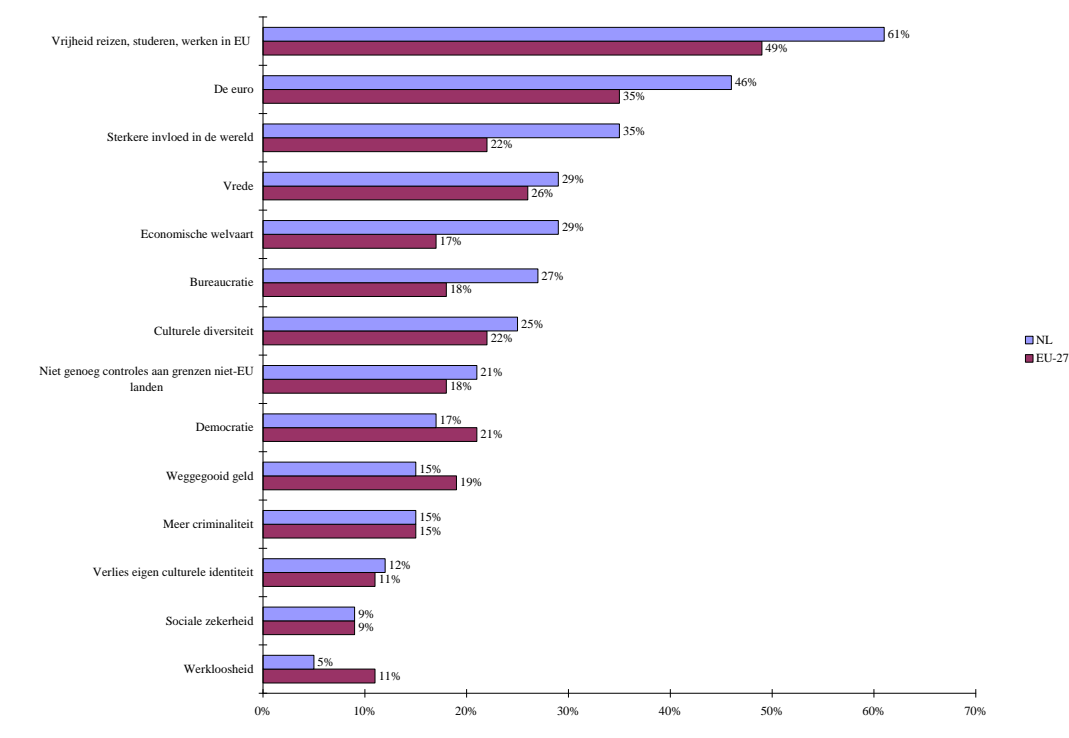
De steun voor het lidmaatschap van de EU in Nederland is licht afgezwakt vergeleken met een half jaar geleden. Drie kwart van de Nederlanders is van mening dat het lidmaatschap van de Europese Unie een goede zaak is, tegen 79% in de herfst van 2007. Ondanks deze lichte daling is de steun in Nederland voor het lidmaatschap het hoogst van heel Europa. Een kleine meerderheid (52%) van de Europeanen ziet het nut van het lidmaatschap. Landen waar het lidmaatschap het minst overtuigend wordt omhelsd, zijn Letland (29%), het Verenigd Koninkrijk (30%) en Hongarije (32%).

16 / Steun voor het lidmaatschap van de EU onder burgers



Wanneer Nederlanders denken aan wat de Europese Unie voor hen persoonlijk betekent, komt bij de meesten de gedachte op aan de vrijheid overal in de EU te kunnen reizen, werken en studeren. Daarna worden de euro en een sterkere invloed in de wereld het vaakst genoemd. In Nederland worden deze aspecten door veel meer mensen genoemd dan in de rest van de Europese lidstaten. Relatief weinig Nederlanders associëren de EU met werkloosheid, sociale zekerheid en een verlies aan eigen culturele identiteit. Opvallend is dat het percentage Nederlanders dat de EU associeert met bureaucratie gedaald is vergeleken met een jaar geleden (42% tegen 27%).

17 | Persoonlijke betekenis van de Europese Unie



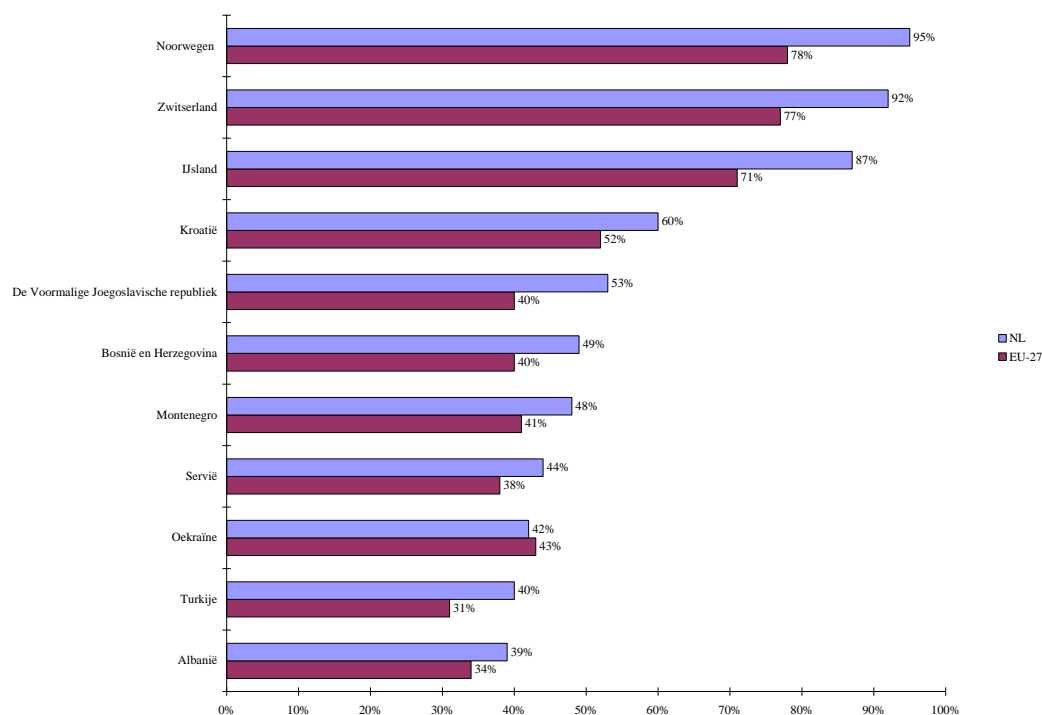
Nederlanders verschillen sinds de lente van 2007 van mening of het lidmaatschap van de EU hen een gevoel van persoonlijke veiligheid geeft. Vier op de tien (41%) geven aan dat de EU hen een gevoel van persoonlijke veiligheid geeft (tegen 54% die dit gevoel niet heeft). Het lidmaatschap van de Europese Unie geeft de gemiddelde EU-burger vaker een gevoel van veiligheid (49%) dan de Nederlanders.

2.4 Beleid van de Europese Unie

Tegenover toetreding van de drie kandidaat-lidstaten Kroatië, de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en vooral Turkije staan, ondanks een lichte stijging sinds de herfst van 2006, de Nederlanders beduidend minder positief. Vier op de tien Nederlanders staan positief tegenover toetreding van Turkije, tegen 31% van de Europeanen. In Oostenrijk staan de burgers het meest negatief tegenover toetreding van Turkije (85% van de Oostenrijkers is tegen).

Als Noorwegen, Zwitserland en IJsland lid zouden willen worden van de EU, dan zouden ze met open armen worden ontvangen door de Nederlandse bevolking. Verder valt op dat in de meeste gevallen de Nederlanders positiever staan tegenover uitbreiding van de EU dan de gemiddelde EU-burger.

18 | *Percentage burgers dat positief staat tegenover toetreding tot de EU van...*

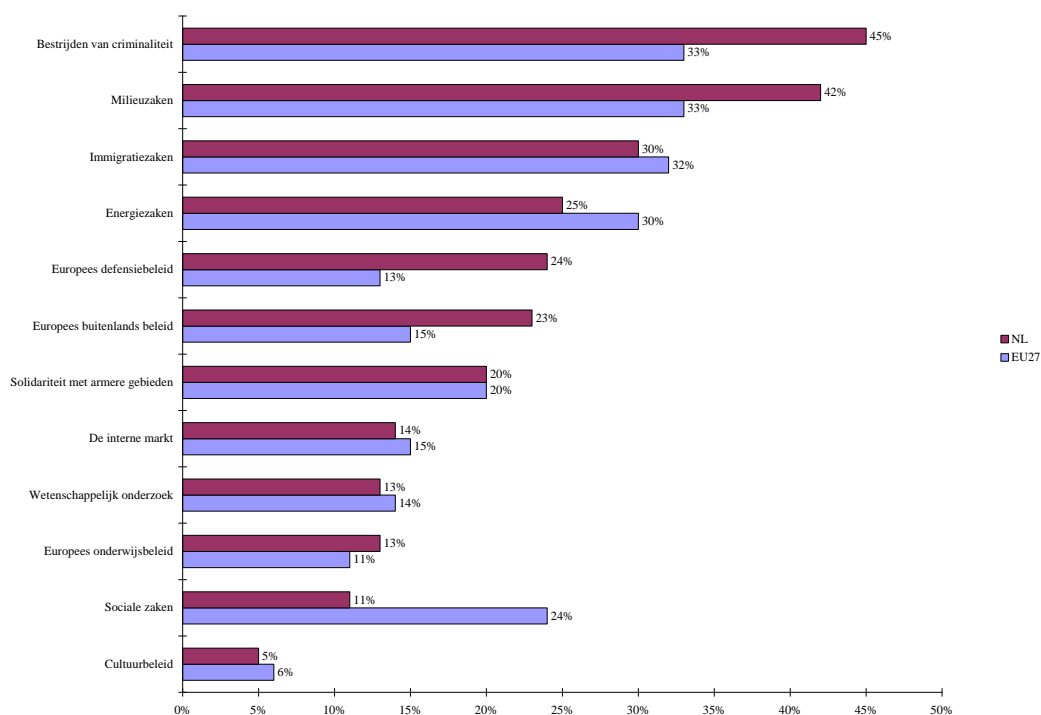


2.5 Prioriteiten in het Europese beleid

Als het aan de Nederlanders ligt, geeft de Europese Unie prioriteit aan het bestrijden van criminaliteit (45%) en milieuzaken (42%). Ook in de rest van Europa denkt men, al is het in mindere mate, er zo over (33% voor beide). Energiezaken en immigratiezaken worden in Europa belangrijker geacht dan in Nederland. Volgens 30% van de EU-burgers moet de EU prioriteit geven aan energiezaken, tegen 25% van de Nederlanders. In Europa vindt gemiddeld een kwart (24%) van de bevolking dat sociale zaken prioriteit moeten krijgen. In Nederland is dit maar 11%.

Meer Nederlanders zijn, vergeleken met een jaar geleden, prioriteit gaan geven aan immigratiezaken (30% tegen 21% in de lente van 2007).

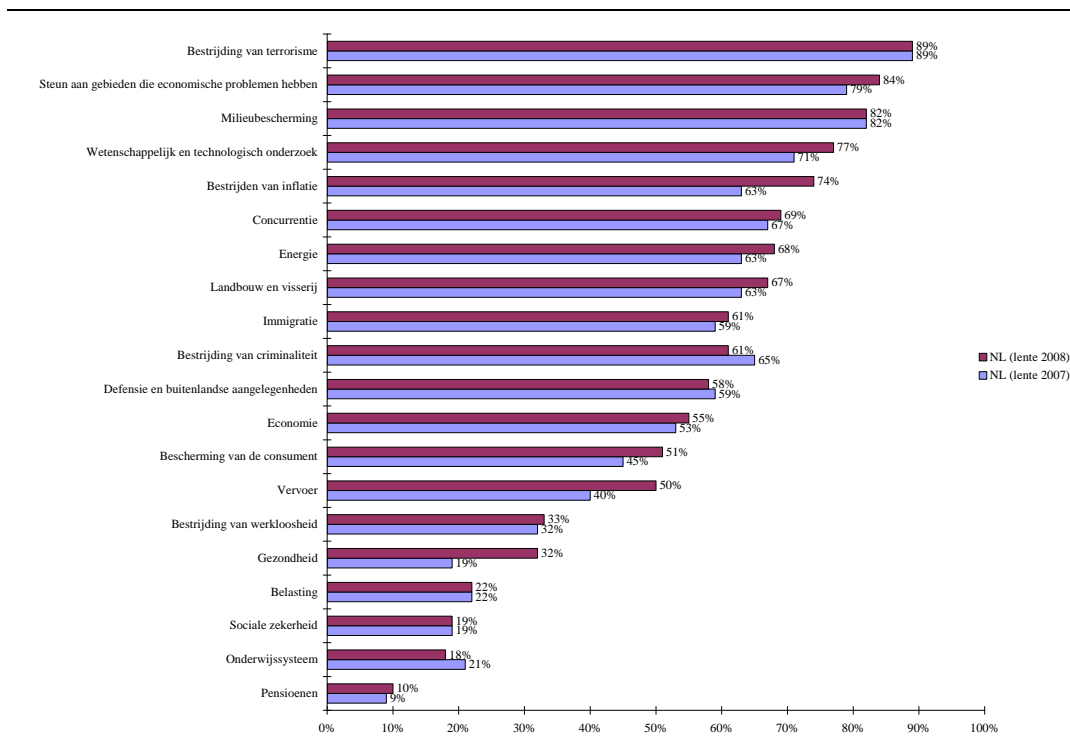
19 | Prioriteiten voor het versterken van de Europese Unie



2.6 Niveau van de besluitvorming: nationaal versus Europees

Zaken waarvoor de Nederlanders in ruime meerderheid hun voorkeur uitspreken met betrekking tot een gemeenschappelijke besluitvorming op Europees niveau, zijn onder meer ‘het bestrijden van terrorisme’ (89%), ‘steun aan economisch achtergestelde gebieden’ (84%) en ‘milieubescherming’ (82%). Zaken die de Nederlander bij voorkeur op nationaal niveau houdt, zijn de pensioenen, het onderwijssysteem en de sociale zekerheid. De Nederlandse steun voor besluitvorming op Europees niveau stijgt, in vergelijking met de lente van 2007, op verschillende terreinen. Vooral op het gebied van wetenschappelijk en technologisch onderzoek, het bestrijden van inflatie, bescherming van de consument, vervoer en gezondheid is de steun voor Europese besluitvorming gestegen.

20 / Gewenst niveau van besluitvorming: percentage Nederlanders dat besluitvorming op Europees niveau steunt



3 Samenvatting en conclusies

Nederlandse context

De Nederlandse burgers behoren onveranderlijk tot de meest tevreden burgers van de EU als het gaat om het dagelijkse leven dat zij leiden. Nederland voert samen met Denemarken, Luxemburg en Zweden de lijst aan op dit punt. Als het gaat om de levenskwaliteit, werkgelegenheid en de economie hebben de Nederlanders de indruk dat het thuisland beter functioneert dan het gemiddelde EU-land. Net als de gemiddelde EU-burger heeft de Nederlander het idee dat de energieprijzen in het thuisland niet beter zijn dan in het gemiddelde EU-land.

De meeste Nederlanders verwachten niet dat hun leven in het algemeen in het komende jaar wezenlijke veranderingen zal ondergaan. Degenen die dit wel verwachten, voorzien voornamelijk een verbetering. Het percentage Nederlanders dat pessimistisch is in zijn of haar verwachtingen over de economische situatie in Nederland is flink gestegen. Bijna de helft (44%) van de Nederlandse bevolking voorziet een verslechtering van de economische situatie (tegen 24% een half jaar geleden).

Na een flinke daling in het vertrouwen in de nationale overheid in de herfst van 2007 is het vertrouwen op dit moment gestabiliseerd. Nederlanders hebben nog steeds meer vertrouwen in de nationale overheid in vergelijking met de gemiddelde EU-burger. Ook het vertrouwen in de media is in Nederland hoger dan in Europa. Het vertrouwen in het internet is sinds een half jaar wel gedaald.

Zaken die de Nederlander het meest bezighouden, zijn criminaliteit en gezondheidszorg, en in iets mindere mate onderwijs en economie. De Europeaan is echter meer bezig met stijgende prijzen/inflatie en de werkloosheid. Het laatstgenoemde onderwerp is voor de Nederlander een van de minst belangrijke onderwerpen.

De Europese Unie

Het aantal Nederlanders dat denkt te weten hoe de Europese Unie werkt, is in het afgelopen jaar gestaag gegroeid (van 48% in de lente van 2007 naar 61%). De gemiddelde EU-burger geeft minder vaak aan te weten hoe de Europese Unie werkt (44%) dan de Nederlander.

Een kleine meerderheid van de inwoners van Nederland weet dat de Europese Unie niet uit vijftien lidstaten bestaat en eveneens weet een kleine meerderheid dat het voorzitterschap van de Europese Unie per zes maanden wisselt. Ten slotte zijn slechts drie op de tien Nederlanders op de hoogte van het feit dat de eurozone niet uit twaalf landen bestaat. De Nederlander scoort op deze drie kennisvragen iets beter dan de gemiddelde EU-burger.

Het vertrouwen in de Europese Unie is in Nederland bovengemiddeld hoog vergeleken met de gemiddelde Europeaan. Zes op de tien Nederlanders geven aan vertrouwen te hebben in de EU, tegen 50% van de Europeanen. Het vertrouwen van de Nederlander in de Europese Centrale Bank, het Europees Parlement en de Europese Commissie vertoont een stijgende lijn sinds het najaar van 2005. De Europese Centrale Bank geniet het meeste vertrouwen: 79% van de Nederlanders vertrouwt deze Europese instelling.

De meeste steun voor het lidmaatschap van de EU is te vinden in Nederland. Drie kwart van de Nederlanders is van mening dat het lidmaatschap een goede zaak is. Van de Europeanen is de helft dezelfde mening toegedaan. De Europese Unie betekent voor de Nederlander een sterkere invloed in de wereld, de euro en de vrijheid om overal in de EU te kunnen reizen, werken en studeren. De associatie met bureaucratie is in Nederland sterk gedaald.

De Nederlanders zijn verdeeld als het gaat om toetreding van de drie kandidaat-lidstaten Kroatië, de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Turkije. Tegenover toetreding van Kroatië staat een kleine meerderheid (60%) van de Nederlanders positief. Als het gaat om Turkije staan vier op de tien Nederlanders positief tegenover toetreding.

Net als de gemiddelde Europeaan vindt de Nederlander dat de Europese Unie prioriteit moet geven aan het bestrijden van criminaliteit en milieuzaken. Het aantal Nederlanders dat van mening is dat de EU prioriteit moet geven aan immigratiezaken is gegroeid vergeleken met een jaar geleden. Immigratiezaken is in een jaar tijd gestegen van de zesde naar de derde plaats op de prioriteitenlijst van Nederland.

Het niveau waarop de besluitvorming tot stand zou moeten komen (Europees of nationaal niveau), verschilt sterk per onderwerp en is redelijk constant vergeleken met een jaar geleden. Zo zien Nederlanders zaken op het gebied van terrorismebestrijding, steun aan economisch achtergestelde gebieden en milieubescherming bij voorkeur op Europees niveau behandeld. Sociale zaken, het onderwijssysteem en pensioenen ziet de Nederlander graag op nationaal niveau behandeld worden.

Bijlagen

Bijlage 1 Technische specificatie

“STANDARD” EUROBAROMETER 69 TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 25th of March and the 04th of May 2008, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and TNS opinion, carried out wave 69.2 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, “Research and Political Analysis”.

The “STANDARD” EUROBAROMETER 69 is part of wave 69.2 and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The “STANDARD” EUROBAROMETER 69 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (Computer Assisted Personal Interview) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N°	FIELDWORK		POPULATION
			INTERVIEWS	DATES		15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.003	01/04/2008	04/05/2008	8.786.805
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.000	27/03/2008	07/04/2008	6.647.375
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.014	02/04/2008	17/04/2008	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.005	02/04/2008	04/05/2008	4.432.931
DE	Germany	TNS Infratest	1.534	29/03/2008	28/04/2008	64.546.096
EE	Estonia	Emor	1.006	27/03/2008	21/04/2008	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	28/03/2008	17/04/2008	8.691.304
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.033	27/03/2008	26/04/2008	38.536.844
FR	France	TNS Sofres	1.040	27/03/2008	27/04/2008	46.425.653
IE	Ireland	TNS MRBI	1.004	28/03/2008	30/04/2008	3.375.399
IT	Italy	TNS Abacus	1.022	25/03/2008	26/04/2008	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	504	31/03/2008	24/04/2008	638.900
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	28/03/2008	30/04/2008	143.226
LV	Latvia	TNS Latvia	1.008	02/04/2008	29/04/2008	1.444.884
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.021	01/04/2008	22/04/2008	2.846.756
LU	Luxembourg	TNS ILReS	501	26/03/2008	29/04/2008	388.914
HU	Hungary	TNS Hungary	1.000	28/03/2008	26/04/2008	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	26/03/2008	16/04/2008	335.476
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.041	01/04/2008	26/04/2008	13.017.690
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.000	27/03/2008	20/04/2008	7.004.205
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	30/03/2008	23/04/2008	32.155.805
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.001	26/03/2008	24/04/2008	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.019	25/03/2008	23/04/2008	18.246.731
SI	Slovenia	RM PLUS	1.003	01/04/2008	27/04/2008	1.729.298
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.085	01/04/2008	20/04/2008	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.004	02/04/2008	04/05/2008	4.353.495
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.007	28/03/2008	27/04/2008	7.562.263
UK	United Kingdom	TNS UK	1.306	01/04/2008	24/04/2008	50.519.877
HR	Croatia	Puls	1.000	28/03/2008	24/04/2008	3.734.300
TR	Turkey	TNS PIAR	1.003	29/03/2008	27/04/2008	47.583.830
MK	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.006	29/03/2008	06/04/2008	1.648.012
TOTAL			30.170	25/03/2008	04/05/2008	453.865.399

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Bijlage 2 Vragenlijst

A	uw studienummer (101-105)
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	

EB69.1 A

B	landcode (106-107)
<input type="text"/> <input type="text"/>	

EB69.1 B

C	ons studienummer (108-110)
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	

EB69.1 C

D	interview nummer (111-116)
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	

EB69.1 D

E	Split ballot (117)				
<table border="1"> <tr> <td style="background-color: magenta;">A</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td style="background-color: magenta;">B</td> <td>2</td> </tr> </table>		A	1	B	2
A	1				
B	2				

EB68.1 E

Q1	Wat is uw nationaliteit? Noemt u maar het land, of de landen, waarvan u de nationaliteit bezit.
----	---

(ENQ.: MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

(138-170)	
België	1,
Denemarken	2,
Duitsland	3,
Griekenland	4,
Spanje	5,
Frankrijk	6,
Ierland	7,
Italië	8,
Luxemburg	9,
Nederland	10,
Portugal	11,

Engeland (Groot-Brittannië, Noord-Ierland)	12,
Oostenrijk	13,
Zweden	14,
Finland	15,
Cyprus (Zuid)	16,
Tsjechië	17,
Estland	18,
Hongarije	19,
Letland	20,
Litouwen	21,
Malta	22,
Polen	23,
Slowakije	24,
Slovenië	25,
Bulgarije	26,
Roemenië	27,
Turkije	28,
Kroatië	29,
	30,
	31,
Andere landen	32,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	33,

EB68.1 Q1

INDIEN ALLEEN 'EEN ANDER LAND' OF 'WEET NIET' BIJ Q1 STOP INTERVIEW

QA1 Als u onder vrienden bent, wordt er dan vaak, af en toe, of nooit over politieke zaken gesproken?

(171)

Vaak	1
Af en toe	2
Nooit	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB68.1 QA1

QA2 Slaagt u er wel eens in om vrienden, familie en collega's te overtuigen van iets waaraan u veel belang hecht?
Gebeurt dit ...?

(ENQ.: LEES OP)

(172)

Meestal	1
Af en toe	2
Zelden	3

Nooit	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB68.1 QA2

QA3	Bent u over het geheel genomen zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden met het leven dat u leidt? Zou u zeggen dat u:
-----	--

(ENQ.: LEES OP)

	(173)
zeer tevreden bent	1
tamelijk tevreden bent	2
niet zo tevreden bent	3
helemaal niet tevreden bent	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB68.1 QA3

STEL QA4a NIET IN CY (tcc) - CY GAAT NAAR QA4b

QA4a	Wat zijn uw verwachtingen voor de komende 12 maanden: zullen de komende 12 maanden beter, slechter of hetzelfde zijn als het gaat om ...
------	--

	(ENQ.: LEES OP)	Beter	Slechter	Hetzelfde	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	-------	----------	-----------	-------------------------------------

(174)	1	Uw leven in het algemeen?	1	2	3	4
(175)	2	De economische situatie in Nederland?	1	2	3	4
(176)	3	De financiële situatie in uw eigen huishouden?	1	2	3	4
(177)	4	De werkgelegenheid in Nederland?	1	2	3	4
(178)	5	De situatie wat uw eigen werk betreft?	1	2	3	4
(179)	6	De economische situatie in de Europese Unie	1	2	3	4

EB68.1 QA5

STEL QA4b ALLEEN IN CY (tcc) - ANDEREN GAAN NAAR QA5a

QA4b	Wat zijn uw verwachtingen voor de komende 12 maanden: zullen de komende 12 maanden beter, slechter of hetzelfde zijn als het gaat om ...
------	--

	(LEES OP)	Beter	Slechter	Hetzelfde	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------	-------	----------	-----------	--

(180)	1	Uw leven in het algemeen?	1	2	3	4
(181)	2		1	2	3	4
(182)	3	De financiële situatie in uw eigen huishouden?	1	2	3	4
(183)	4		1	2	3	4
(184)	5	De situatie wat uw eigen werk betreft?	1	2	3	4
(185)	6	De economische situatie in de Europese Unie	1	2	3	4

NEW (BASED ON EB68.1 QA 5)

STEL QA5a NIET IN CY (tcc) - CY GAAT NAAR QA5b

QA5a	Kunt u voor elke van de volgende gebieden aangeven of de stand van zaken in Nederland beter of minder goed is dan het gemiddelde van de landen van de Europese Unie?
------	--

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL – ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(LEES OP - ROTEER)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------	------------	------------	------------------	-------------------	--

(186)	1	De Nederlandse economie	1	2	3	4	5
(187)	2	De werkgelegenheid in Nederland	1	2	3	4	5
(188)	3	De kosten van levensonderhoud in Nederland	1	2	3	4	5
(189)	4	De energieprijzen in Nederland	1	2	3	4	5
(190)	5	De levenskwaliteit in Nederland	1	2	3	4	5

EB67.2 QA7a (ITEMS 1-4) - QA7C (ITEM 5) TREND MODIFIED

STEL QA5b ALLEEN IN CY (tcc) - ANDEREN GAAN NAAR QA6a

QA5b

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAAL - ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(INT.: LEES VOOR- ROTAREN.)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------------	---------------	------------	------------------	----------------------	--

(191)
(192)
(193)
(194)
(195)

1		1	2	3	4	5
2		1	2	3	4	5
3		1	2	3	4	5
4		1	2	3	4	5
5		1	2	3	4	5

EB67.2 QA7d (ITEM 1-4) - QA7f (ITEM 5) TREND MODIFIED

STEL QA6a NIET in CY(tcc) – CY(tcc) GA NAAR QA6b

QA6a Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

	(196-211)
Criminaliteit	1,
Economische situatie	2,
Stijgende prijzen/Inflatie	3,
Belastingen	4,
Werkloosheid	5,
Terrorisme	6,
Defensie/buitenlandse zaken	7,
Huisvesting	8,
Immigratie	9,
Gezondheidszorg	10,
Onderwijs	11,
Pensioenen	12,
Milieubescherming	13,
Energie gerelateerde zaken	14,
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,

EB68.1 QA6a

STEL QA6b ALLEEN IN CY (tcc) - ANDEREN GAAN NAA QA7

QA6b

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

	(212-227)
Criminaliteit	1,
Economische situatie	2,
Stijgende prijzen/Inflatie	3,
Belastingen	4,
Werkloosheid	5,
Terrorisme	6,
	7,
Huisvesting	8,
Immigratie	9,
Gezondheidszorg	10,
Onderwijs	11,
Pensioenen	12,
Milieubescherming	13,
Energie gerelateerde zaken	14,
iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,

EB68.1 QA6b

STEL QA7a EN QA8a ALLEEN IN EU27 - FM, TR EN HR GAAN NAAR QA7b - CY GAAT NAAR QA7c

QA7a	In het algemeen gesproken: vindt u het een goede of een slechte zaak of noch het één noch het ander dat Nederland lid is van de Europese Unie?
------	--

(ENQ.: LEES OP)

	(228)
Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB68.1 QA12a

QA8a	Heeft Nederland, alles welbeschouwd, naar uw idee wel of geen voordeel bij zijn lidmaatschap van de Europese Unie?
------	--

	(229)
Wel voordeel	1
Geen voordeel	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB68.1 QA13a

STEL QA7b en QA8b ALLEEN IN FM, TR EN HR - EU27 GAAN NAAR QA9a

QA7b

(LEES OP)

(230)

Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB68.1 QA12b

QA8b

(231)

	1
	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB68.1 QA13b

STEL QA7c EN QA8c ALLEEN IN CY (tcc) - ANDEREN GAAN NAAR QA9a

QA7c

(LEES OP)

(232)

Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB68.1 QA12c

QA8c

(233)

	1
	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

EB68.1 QA13c

STEL QA9a NIET IN CY (tcc) - STEL ALLEEN INDIEN CODE 1 BIJ QA8a OF QA8b - CY GAAT NAAR QA9b - ANDEREN GAAN NAAR QA10a

QA9a	Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om te denken dat Nederland heeft geprofiteerd van het lidmaatschap van de Europese Unie
------	--

(TOON SCHERM - ROTEER - MAX. 3 ANTWOORDEN)

	(234-246)
De Europese Unie draagt bij aan democratie in Nederland	1,
De Europese Unie draagt bij aan het bewaren van vrede en versterken van veiligheid	2,
De Europese Unie draagt bij aan economische groei in Nederland	3,
Bepaalde onderwerpen die belangrijk zijn voor Nederlanders worden het best behandeld op het niveau van de Europese Unie	4,
Het lidmaatschap van de Europese Unie verbetert de samenwerking tussen Nederland en anderen landen	5,
Nederlanders hebben grote invloed op besluitvorming op het niveau van de Europese Unie	6,
De Europese Unie geeft Nederlanders meer zeggenschap in de wereld	7,
De Europese Unie verbetert de levensstandaard van Nederlanders	8,
De Europese Unie helpt Nederlanders bij het tegemoet treden van de uitdagingen van globalisering	9,
De Europese Unie brengt meer werkgelegenheid voor de Nederlanders	10,
U bent in het algemeen voorstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	11,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,
Weet niet	13,

NEW

STEL QA9b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA10a

QA9b

	(247-259)
	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
	10,
	11,
	12,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	13,

NEW

STEL QA10a NIET IN CY (tcc) - STEL ALLEEN INDIEN CODE 2 BIJ QA8a OF QA8b - ANDEREN GAAN NAAR QA11a

QA10a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om te denken dat Nederland niet heeft geprofiteerd van het lidmaatschap van de Europese Unie

(TOON SCHERM - ROTEER - MAX. 3 ANTWOORDEN)

(260-272)

Het lidmaatschap van de Europese Unie heeft een negatief effect op de democratie in Nederland	1,
Het lidmaatschap van de Europese Unie heeft een negatief effect op het bewaren van vrede en het versterken van veiligheid	2,
Het lidmaatschap van de Europese Unie heeft een negatief effect op economische groei in Nederland	3,
Bepaalde onderwerpen die belangrijk zijn voor Nederlanders kunnen het best op nationaal niveau behandeld worden	4,
Het lidmaatschap van de Europese Unie zorgt voor spanningen tussen Nederland en andere landen	5,
Nederlanders hebben weinig invloed op besluitvorming op het niveau van de Europese Unie	6,
De zeggenschap van Nederland in de wereld wordt verkleind door het lidmaatschap van de Europese Unie	7,
De Europese Unie verslechtert de levensstandaard van Nederlanders	8,
Het lidmaatschap van de Europese Unie zorgt ervoor dat Nederland kwetsbaarder wordt voor de negatieve effecten van globalisering	9,
De Europese Unie brengt banen van Nederlanders in gevaar	10,
U bent in het algemeen tegenstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	11,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,
Weet niet	13,

NEW

STEL QA10b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN QA11a

QA10b

(273-285)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,

	6,
	7,
	8,
	9,
	10,
	11,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	13,

NEW

STEL QA11a NIET IN CY

QA11a Zou u zeggen dat het over het algemeen de goede kant of de verkeerde kant opgaat, in ...

(ENQ.: ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(ENQ.: LEES OP)	Het gaat de goede kant op	Het gaat de verkeerde kant op	Geen van beide	Weet niet	
(286)	1	Nederland	1	2	3	4
(287)	2	De Europese Unie	1	2	3	4

EB68.1 QA7

STEL QA11b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA12

QA11b Zou u zeggen dat het over het algemeen de goede kant of de verkeerde kant opgaat, in ...

(ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(LEES OP)	Het gaat de goede kant op	Het gaat de verkeerde kant op	Geen van beide	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	
(288)	1		1	2	3	4
(289)	2	De Europese Unie	1	2	3	4

NEW

QA12: STEL ITEMS 5,7,9 EN 10 NIET IN CY

QA12 Ik wil u nu een vraag stellen over het vertrouwen dat u heeft in bepaalde instellingen. Zegt u mij voor elk van de volgende instellingen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft.

	(LEES OP)	Eerder wel vertrouwen	Eerder geen vertrouwen	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------	--------------------------	---------------------------	--

(290)	1	De geschreven pers	1	2	3
(291)	2	De radio	1	2	3
(292)	3	De televisie	1	2	3
(293)	4	Internet	1	2	3
(294)	5	Justitie, het Nederlandse rechtssysteem	1	2	3
(295)	6	De politie	1	2	3
(296)	7	Het leger	1	2	3
(297)	8	Politieke partijen	1	2	3
(298)	9	De Nederlandse regering	1	2	3
(299)	10	Het Nederlands Parlement, de Tweede Kamer	1	2	3
(300)	11	De Europese Unie	1	2	3
(301)	12	De Verenigde Naties	1	2	3

EB68.1 QA8

IEDEREEN

QA13 Welk beeld roept de Europese Unie in het algemeen bij u op: een zeer positief beeld, een tamelijk positief beeld, een neutraal beeld, een tamelijk negatief beeld, of een zeer negatief beeld?

	(302)
Zeer positief	1
Tamelijk positief	2
Neutraal	3
Tamelijk negatief	4
Zeer negatief	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB68.1 QA14

QA14 Wat betekent de Europese Unie voor u persoonlijk?

(TOON SCHERM - LEES OP - MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK - ROTEER VAN BOVEN NAAR BENEDEN EN VAN BENEDEN NAAR BOVEN)

(303-318)

Vrede	1,
Economische welvaart	2,
Democratie	3,
Sociale zekerheid	4,
De vrijheid om overal in de Europese Unie te kunnen reizen, studeren en werken	5,
Culturele diversiteit	6,
Een sterkere invloed in de wereld	7,
De Euro	8,
Werkloosheid	9,
Bureaucratie	10,
Weggegooid geld	11,
Het verlies van onze culturele identiteit	12,
Meer criminaliteit	13,
Niet genoeg controles aan de grenzen van landen buiten de Europese Unie	14,
iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,

EB67.2 QA12

STEL QA15a NIET IN CY - STEL ITEM 2 ALLEEN IN LANDEN BUITEN DE EUROZONE\ STEL ITEM 3 ALLEEN IN LANDEN BINNEN DE EUROZONE - CY GAAT NAAR QA15b

QA15a Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen of u het eerder eens of oneens bent?

	(ENQ.: LEES OP)	Eerder eens	Eerder oneens	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
(319)	1 Ik voel me veiliger omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2	3
(320)	2 Naar mijn gevoel zijn wij economisch stabiel omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2	3
(321)	3 Naar mijn gevoel zijn wij economisch stabiel omdat Nederland deel uitmaakt van de eurozone	1	2	3
(322)	4 Mijn stem telt mee in de Europese Unie.	1	2	3
(323)	5 Mijn stem telt mee in Nederland	1	2	3
(324)	6 Wat betreft Europese kwesties, wordt er naar mij geluisterd door mijn regering	1	2	3
(325)	7 Wat betreft Europese kwesties, wordt er naar mij geluisterd door de Europarlementariërs	1	2	3
(326)	8 Wat betreft Europese kwestie, wordt er naar mij geluisterd door de Europese Commissie	1	2	3
(327)	9 Ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit.	1	2	3
(328)	10 De stem van Nederland telt mee in de Europese Unie	1	2	3
(329)	11 Met de belangen van Nederland wordt goed rekening gehouden in de Europese Unie	1	2	3
(330)	12 De Europese Unie legt haar visie op aan Nederland	1	2	3

EB68.1 QA9a (ITEMS 4, 9, 10 AND 11) - EB67.2 QA34a (ITEMS 1, 2)

STEL QA15b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA16

QA15b Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen of u het eerder eens of oneens bent?

	(LEES OP)	MEER MEE EENS	MEER MEE ONEENS	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	
(331)	1	Mijn stemt telt mee in de Europese Unie.	1	2	3
(332)	2		1	2	3
(333)	3	Ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit.	1	2	3
(334)	4		1	2	3
(335)	5		1	2	3

EB68.1 QA9b (ITEMS 1 & 3)

IEDEREEN

QA16 Heeft u wel eens iets gehoord over.....?

	(ENQ.: LEES OP)	JA	NEE	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	
(336)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(337)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(338)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(339)	4	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB68.1 QA15

QA17 En kunt u voor elk van de volgende Europese instanties aangeven of u denkt dat deze wel of niet een belangrijke rol speelt bij de gang van zaken in de Europese Unie?

	(INT.: LEES VOOR)	WEL BELANGRIJK	NIET BELANGRIJK	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	
(340)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(341)	2	De Europese Commissie	1	2	3

(342)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(343)	4	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB67.2 QA14

QA18 En kunt u mij voor de volgende instellingen zeggen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft?

	(ENQ.: LEES OP)	EERDER WEL VERTROUWEN	EERDER GEEN VERTROUWEN	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	-----------------	--------------------------	---------------------------	--

(344)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(345)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(346)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(347)	4	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB68.1 QA16

STEL QA19a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 1 BIJ QA18 ITEM 1 - CY GAAT NAAR QA19b - ANDEREN GAAN NAAR QA20a

QA19a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om het Europese Parlement te vertrouwen

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

	(348-358)
Beslissingen door het Europese Parlement worden op een democratische manier genomen	1,
Beslissingen door het Europese Parlement dragen bij aan economische groei in Nederland	2,
Het Europese Parlement verdedigt de rechten van alle Europese burgers op een goede manier	3,
U bent goed geïnformeerd over de werkzaamheden van het Europese Parlement	4,
Europarlementariërs zijn de meest aangewezen personen om beslissingen te nemen voor de Europese Unie als geheel	5,
Het Europese Parlement vertegenwoordigt uw visie op Europa op een goede manier	6,
U heeft vertrouwen in de Europarlementariërs	7,
U bent in het algemeen voorstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen vertrouwen in politieke instituties en politici (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA19b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA20a

QA19b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(359-369)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA20a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 2 BIJ QA18 ITEM 1 - CY GAAT NAAR QA20b - ANDEREN GAAN NAAR QA21a

QA20a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om het Europese Parlement niet te vertrouwen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(370-380)

Beslissingen door het Europese Parlement worden niet op een democratische manier genomen	1,
Beslissingen door het Europese Parlement hebben een negatief effect op de economische groei in Nederland	2,
Het Europese parlement is een ver-van-mijn-bed-show voor de gewone burger	3,
U bent niet voldoende geïnformeerd over het Europese Parlement.	4,
Europarlementariërs zijn niet de meest aangewezen personen om beslissingen te nemen voor de Europese Unie als geheel	5,
Het Europese Parlement vertegenwoordigt uw visie op Europa niet op een goede manier	6,
U heeft geen vertrouwen in de Europarlementariërs	7,
U bent in het algemeen tegenstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen geen vertrouwen in politieke instituties en politici (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA20b ALLEEN IN CY -ANDEREN GAAN NAAR QA21a

QA20b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(381-391)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA21a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 1 BIJ QA18 ITEM 2 - CY GAAT NAAR QA21b - ANDEREN GAAN NAAR QA22a

QA21a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om de Europese Commissie te vertrouwen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(392-402)

Beslissingen door de Europese Commissie worden op een democratische manier genomen	1,
De Europese Commissie draagt bij aan economische groei in Nederland	2,
De Europese Commissie verdedigt de rechten van alle Europese burgers op een goede manier	3,
U bent goed geïnformeerd over de werkzaamheden van de Europese Commissie	4,
Leden van de Europese Commissie zijn de meest aangewezen personen om beslissingen te nemen voor de Europese Unie als geheel	5,
U heeft vertrouwen in de Eurocommissarissen	6,
De Europese Commissie vertegenwoordigt uw visie op Europa op een goede manier	7,
U bent in het algemeen voorstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen vertrouwen in politieke instituties en politici (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA21b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA22a

QA21b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(403-413)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA22A NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 2 BIJ QA18 ITEM 2 - CY GAAT NAAR QA22b - ANDEREN GAAN NAAR QA23a

QA22a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om de Europese Commissie niet te vertrouwen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(414-424)

Beslissingen door de Europese Commissie worden niet op een democratische manier genomen	1,
De Europese Commissie heeft een negatief effect op de economische groei in Nederland	2,
De Europese Commissie is een ver-van-mijn-bed-show voor de gewone burger	3,
U bent niet voldoende geïnformeerd over de Europese Commissie	4,
Eurocommissarissen zijn niet de meest aangewezen personen om beslissingen te nemen voor de Europese Unie als geheel	5,
U heeft geen vertrouwen in de Eurocommissarissen	6,
De Europese Commissie vertegenwoordigt uw visie op Europa niet op een goede manier	7,
U bent in het algemeen tegenstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen geen vertrouwen in politieke instituties en politici (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA22b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA23a

QA22b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(425-435)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA23a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 1 BIJ QA18 ITEM 3 - CY GAAT NAAR QA23b - ANDEREN GAAN NAAR QA24a

QA23a	Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) te vertrouwen?
-------	--

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(436-446)

Beslissingen door de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) worden op een democratische manier genomen	1,
Beslissingen die worden genomen door de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) dragen bij aan economische groei in Nederland	2,
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) verdedigt de rechten van alle Europese burgers op een goede manier	3,
U bent goed geïnformeerd over de werkzaamheden van de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	4,
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) behartigt de belangen van Nederland binnen de Europese Unie op een goede manier	5,
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) is de meest aangewezen plek om beslissingen te nemen voor de Europese Unie als geheel	6,
U heeft vertrouwen in de politici die plaats hebben in de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	7,
U bent in het algemeen voorstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen vertrouwen in politieke instituties en politici (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA23b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA24a

QA23b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(447-457)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA24a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 2 BIJ QA18 ITEM 3 - CY GAAT NAAR QA24b - ANDEREN GAAN NAAR QA25a

QA24a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) niet te vertrouwen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(458-468)

Beslissingen door de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) worden niet op een democratische manier genomen	1,
Beslissingen die worden genomen door de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) hebben een negatief effect op de economische groei in Nederland	2,
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) is een ver-van-mijn-bed-show voor de gewone burger	3,
U bent niet voldoende geïnformeerd over de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers).	4,
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) behartigt de belangen van Nederland binnen de Europese Unie niet op een goede manier	5,
De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) is niet de meest aangewezen plek om beslissingen te nemen voor de Europese Unie als geheel	6,
U heeft geen vertrouwen in politici die plaats hebben in de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	7,
U bent in het algemeen tegenstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen geen vertrouwen in politieke instituties en politici (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA24b ALLEEN IN CY -ANDEREN GAAN NAAR QA25a

QA24b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(469-479)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA25a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 1 BIJ QA18 ITEM 4 - CY GAAT NAAR QA25b - ANDEREN GAAN NAAR QA26a

QA25a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om de Europese Centrale Bank te vertrouwen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(480-490)

De Europese Centrale Bank draagt bij aan economische groei in Nederland	1,
U bent goed geïnformeerd over de werkzaamheden van de Europese Centrale Bank	2,
De Europese Centrale Bank bestrijdt inflatie op een goede manier	3,
De Europese Centrale Bank beschermt Europa goed tegen financiële beroering	4,
De Europese Centrale Bank verdedigt wereldwijd de belangen van de landen met de euro op een goede manier	5,
De Europese Centrale Bank verdedigt een stabiele munt, de euro, wat een positief effect heeft op de Europese economie	6,
U bent voorstander van de euro	7,
U bent in het algemeen voorstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen vertrouwen in banken en bankiers (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA25b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA26a

QA25b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(491-501)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

STEL QA26a NIET IN CY - STEL ALLEEN INDIEN CODE 2 BIJ QA18 ITEM 4 - CY GAAT NAAR QA26b - ANDEREN GAAN NAAR QA27a

QA26a Welke van de volgende redenen zijn voor u de belangrijkste om de Europese Centrale Bank niet te vertrouwen?

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(502-512)

De Europese Centrale Bank heeft een negatief effect op de economische groei in Nederland	1,
U bent niet voldoende geïnformeerd over de Europese Centrale Bank	2,
De Europese Centrale Bank is niet effectief genoeg in haar strijd tegen inflatie	3,
De Europese Centrale Bank beschermt Europa slecht tegen financiële beroering	4,
De Europese Centrale Bank verdedigt wereldwijd alleen de belangen van de landen met de euro	5,
De Europese Centrale Bank verdedigt een stabiele munt, de euro, wat een negatief effect heeft op de Europese economie	6,
U bent tegenstander van de euro	7,
U bent in het algemeen tegenstander van de Europese Unie (SPONTAAN)	8,
U heeft in het algemeen geen vertrouwen in banken en bankiers (SPONTAAN)	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
Weet niet	11,

NEW

STEL QA26b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA27a

QA26b

(ENQ.: LEES OP - ROTEER - MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(513-523)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,

NEW

IEDEREEN

QA27

De koopkracht van uw huishouden in uw achterhoofd houdend, zou u dan zeggen dat uw situatie in vergelijking met vijf jaar geleden is verbeterd, ongeveer gelijk is gebleven of is verslechterd?

(TOON SCHERM - EEN ANTWOORD MOGELIJK)

(524)

Verbeterd	1
Ongeveer gelijk gebleven	2
Verslechterd	3
Weet niet	4

NEW

QA28

Kunt u mij vertellen in welke mate u het eens bent of oneens met de volgende stelling: Het is voor u een probleem om alle rekeningen aan het einde van de maand te betalen

(LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(525)

Helemaal mee eens	1
Eerder mee eens	2
Eerder mee oneens	3
Helemaal mee oneens	4
Weet niet	5

EB65.1 QA3 TREND MODIFIED



QA29 In het algemeen, denkt u dat het leven van de kinderen van vandaag, makkelijker, moeilijker of niet makkelijker maar ook niet moeilijker zal zijn dan voor degenen van uw eigen generatie?

(LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(526)

Makkelijker	1
Moeilijker	2
Niet makkelijker, maar ook niet moeilijker	3
Weet niet	4

EB66.3 QA17

Laten we het over een ander onderwerp hebben

STEL QA30 NIET IN CY



QA30a Hoe transparant is het Nederlandse openbare bestuur volgens u? Zou u zeggen dat het Nederlandse openbare bestuur zeer transparant, transparant, niet erg transparant of helemaal niet transparant is?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL.)

(527)

Zeer transparant	1
Transparant	2
Niet erg transparant	3
Helemaal niet transparant	4
Weet niet	5

NEW

STEL QA30b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA31a



QA30b

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL.)

(528)

	1
	2
	3
	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

STEL QA31A NIET IN CY

QA31a Is het volgens u zeer belangrijk, belangrijk, niet erg belangrijk of helemaal niet belangrijk dat het Nederlandse openbare bestuur op een transparante wijze functioneert?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL.)

(529)

Zeer belangrijk	1
Belangrijk	2
Niet erg belangrijk	3
Helemaal niet belangrijk	4
Weet niet	5

NEW

STEL QA31b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA32

QA31b

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL.)

(530)

	1
Belangrijk	2
Niet erg belangrijk	3
	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

NEW

IEDEREEN

QA32 Hoe transparant zijn de instituties van de Europese Unie volgens u? Zou u zeggen dat de instituties van de Europese Unie zeer transparant, transparant, niet erg transparant of helemaal niet transparant zijn?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL.)

(531)

Zeer transparant	1
Transparant	2
Niet erg transparant	3
Helemaal niet transparant	4

Weet niet

5

NEW

QA33 Is het volgens u zeer belangrijk, belangrijk, niet erg belangrijk of helemaal niet belangrijk dat de instituties van de Europese Unie op een transparante wijze functioneren?

(ENQ.: TOON SCHERM MET SCHAAL.)

(532)

Zeer belangrijk	1
Belangrijk	2
Niet erg belangrijk	3
Helemaal niet belangrijk	4
Weet niet	5

NEW

QA34 Kunt u van elk van de volgende stellingen over de Europese Unie zeggen of u denkt dat het juist of onjuist is?

	(ENQ.: LEES OP)	Juist	Onjuist	Weet niet
(533)	1 De Europese Unie bestaat momenteel uit 15 lidstaten.	1	2	3
(534)	2 Zwitserland is lid van de Europese Unie	1	2	3
(535)	3 Elke zes maanden wordt een andere lidstaat voorzitter van de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(536)	4 De euro-zone bestaat tegenwoordig in 12 lidstaten	1	2	3

EB68.1 QA17 TREND MODIFIED

STEL QA35a NIET IN CY - STEL ALLEEN IN EU27

QA35a Kunt u mij voor elk van de volgende gebieden zeggen of u vindt dat beslissingen genomen moeten worden door de Nederlandse regering, of binnen de Europese Unie.

	(ENQ.: LEES OP -ROTEER)	NEDERLANDSE REGERING	BINNEN DE EUROPESE UNIE	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
(537)	1 Bestrijden van criminaliteit	1	2	3
(538)	2 Belastingen	1	2	3

(539)	3	Bestrijden van de werkloosheid	1	2	3
(540)	4	Bestrijden van terrorisme	1	2	3
(541)	5	Defensie en Buitenlandse Zaken	1	2	3
(542)	6	Immigratie	1	2	3
(543)	7	Onderwijssysteem	1	2	3
(544)	8	Pensioenen	1	2	3
(545)	9	Beschermen van het milieu	1	2	3

EB68.1 QA20a

STEL QA35b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA36a

QA35b

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)			WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------	--	--	--

(546)	1	Bestrijding van criminaliteit	1	2	3
(547)	2	Belasting	1	2	3
(548)	3	bestrijding van de werkloosheid	1	2	3
(549)	4	bestrijding van het terrorisme	1	2	3
(550)	5	Defensie en buitenlandse aangelegenheden	1	2	3
(551)	6	Immigratie	1	2	3
(552)	7	Onderwijssysteem	1	2	3
(553)	8	Pensioenen	1	2	3
(554)	9	Milieubescherming	1	2	3

EB68.1 QA20b TREND MODIFIED

STEL QA36a NIET IN CY - STEL ALLEEN IN EU27

QA36a

Kunt u voor elk van de volgende terreinen aangeven of u van mening bent dat beslissingen genomen moeten worden door de Nederlandse regering of gezamenlijk binnen de Europese Unie?

	(LEES OP - ROTEER)	Nederlandse regering	Gezamenlijk binnen de Europese Unie	Weet niet
--	--------------------	----------------------	-------------------------------------	-----------

(555)	1	Gezondheid	1	2	3
(556)	2	Sociale zekerheid	1	2	3
(557)	3	Landbouw en visserij	1	2	3
(558)	4	Bescherming van de consument	1	2	3
(559)	5	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3

(560)	6	Steun aan gebieden die economische problemen hebben	1	2	3
(561)	7	Energie	1	2	3
(562)	8	Concurrentie	1	2	3
(563)	9	Vervoer	1	2	3
(564)	10	Economie	1	2	3
(565)	11	Bestrijden van inflatie	1	2	3

EB68.1 QA20a TREND MODIFIED

STEL QA36b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA37

QA36b

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)			WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------	--	--	--

(566)	1		1	2	3
(567)	2		1	2	3
(568)	3	Landbouw en visserij	1	2	3
(569)	4	Bescherming van de consument	1	2	3
(570)	5	Wetenschappelijk en technologisch onderzoek	1	2	3
(571)	6	Steun aan gebieden die economische problemen hebben	1	2	3
(572)	7	Energie	1	2	3
(573)	8	Concurrentie	1	2	3
(574)	9	Vervoer	1	2	3
(575)	10	Economie	1	2	3
(576)	11		1	2	3

EB68.1 QA20b TREND MODIFIED

QA37: STEL ITEMS1-4 IN EU27 - IN CY, FM, TR, EN HR ALLEEN ITEM 4

QA37

Hoe denkt u over elk van de volgende voorstellen. Wilt u mij voor elk voorstel zeggen of u er vóór of tegen bent.

	(ENQ.: LEES OP - ROTEER)	VOOR	TEGEN	WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--------------------------	------	-------	--

(577)

1	Een Europese Monetaire Unie met één munteenheid, de euro	1	2	3
---	--	---	---	---

(578)	2	Een gemeenschappelijke buitenlandse politiek van de Europese lidstaten tegenover andere landen.	1	2	3
(579)	3	Een gemeenschappelijke defensie- en veiligheidspolitiek van de Europese lidstaten.	1	2	3
(580)	4	Verdergaande uitbreiding van de Europese Unie teneinde andere landen in de toekomst deel te laten nemen.	1	2	3

EB68.1 QA22

QA38	Zou u zeggen dat u heel erg optimistisch, tamelijk optimistisch, tamelijk pessimistisch of heel erg pessimistisch bent over de toekomst van de Europese Unie...?
------	--

(ENQ.: ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(581)
Heel erg optimistisch	1
Tamelijk optimistisch	2
Tamelijk pessimistisch	3
Heel erg pessimistisch	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB68.1 QA24

QA39	Europese eenwording heeft zich de afgelopen jaren op verschillende zaken geconcentreerd. Op welke zaken zouden de Europese instellingen de komende jaren de nadruk moeten leggen om de Europese Unie in de toekomst te versterken?
------	--

(ENQ.: TOON SCHERM – LEES OP – ROTEER – MAX. 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(582-596)
De interne markt	1,
Cultuurbeleid	2,
Europees buitenlands beleid	3,
Europees defensie beleid	4,
Immigratie zaken	5,
Europees onderwijs beleid	6,
Milieu zaken	7,
Energie zaken	8,
Solidariteit met armere gebieden	9,
Wetenschappelijk onderzoek	10,
Sociale zaken	11,
Bestrijden van criminaliteit	12,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	13,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	14,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,

EB68.1 QA25

STEL QA40 ALLEEN IN EU27

QA40 In de Europese Unie vervult elke lidstaat op z'n beurt gedurende zes maanden het voorzitterschap van de Raad van Ministers. Op dit moment is het de beurt van Slovenië. Heeft u onlangs nog iets gelezen in de krant of gehoord of gezien op de radio, televisie of internet over het voorzitterschap van Slovenië?

(597)

Ja	1
Nee	2
Weet niet	3

EB68.1 QA18a TREND MODIFIED

STEL QA41 ALLEEN IN SI - ANDEREN GAAN NAAR QA42

QA41 \$\$Daargelaten of u erover gehoord heeft of niet, denkt u dat het belangrijk is dat Nederland op het moment voorzitter is van de Raad van Ministers van de Europese Unie? Zou u zeggen dat het zeer belangrijk, belangrijk, niet zo belangrijk of helemaal niet belangrijk is?

(INT. LEES VOOR)

(598)

\$\$Zeer belangrijk	1
\$\$Belangrijk	2
\$\$Niet zo belangrijk	3
\$\$Helemaal niet belangrijk	4
Weet niet	5

EB68.1 QA18b TREND MODIFIED

STEL QA42 ALLEEN IN EU27 - ANDEREN GAAN QA43

QA42 In de Europese Unie vervult elke lidstaat op z'n beurt gedurende zes maanden het voorzitterschap van de Raad van Ministers. Vanaf 1 juli 2008 is het de beurt aan Frankrijk. Heeft u onlangs nog iets gelezen in de krant of gehoord of gezien op de radio, televisie of internet over het voorzitterschap van Frankrijk?

(599)

Ja	1
Nee	2
Weet niet	3

EB68.1 QA18c TREND MODIFIED

STEL QA43 ALLEEN IN FR - ANDEREN GAAN NAAR QA44

QA43

(LEES OP)

(600)

	1
	2
	3
	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB68.1 QA18d TREND MODIFIED

IEDEREEN

QA44 Kunt u voor elk van de volgende landen en territoria aangeven of u voor of tegen hun toetreding tot de Europese Unie bent?

(ROTEER)

	(LEES OP)	Voor	Tegen	Weet niet
(601)	1 Bosnië en Herzegovina	1	2	3
(602)	2 Servië	1	2	3
(603)	3 Montenegro	1	2	3
(604)	4 Kosovo	1	2	3
(605)	5 De Voormalige Joegoslavische republiek Macedonië	1	2	3
(606)	6 Kroatië	1	2	3
(607)	7 Albanië	1	2	3
(608)	8 Turkije	1	2	3
(609)	9 Oekraïne	1	2	3
(610)	10 Zwitserland	1	2	3
(611)	11 Noorwegen	1	2	3
(612)	12 IJsland	1	2	3

EB66.1 QA33

QA45 Als Turkije zich schikt naar alle voorwaarden bepaald door de Europese Unie, bent u dan geheel voor, enigszins voor, enigszins tegen of geheel tegen toetreding van Turkije tot de Europese Unie?

(613)

Geheel voor	1
Enigszins voor	2
Enigszins tegen	3

Geheel tegen	4
WN	5

EB65.2 QD16 TREND MODIFIED

QA46	In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: wanneer de landen en de territoria van de Weste+H1031lijke Balkan (Bosnië-Herzegovina, Servië, Montenegro, Kosovo, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Kroatië en Albanië) lid worden van de Europese Unie, zou dit de stabiliteit in dit deel van Europa ten goede komen?
------	--

TOON SCHERM

	(614)
Helemaal mee eens	1
Eerder mee eens	2
Eerder mee oneens	3
Helemaal mee oneens	4
Weet niet	5

NEW

STEL QA47a NIET IN CY

QA47a	Kunt u voor elk van de volgende stellingen aangeven of u het er helemaal mee eens, eerder mee eens, eerder mee oneens of helemaal mee oneens bent?
-------	--

(TOON SCHERM – ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(LEES OP - ROTEER)	Helemaal mee eens	Eerder mee eens	Eerder mee oneens	Helemaal mee oneens	Weet niet
(615)	1 Globalisering biedt kansen voor economische groei	1	2	3	4	5
(616)	2 Globalisering vergroot sociale verschillen	1	2	3	4	5
(617)	3 De Europese Unie en de Verenigde Staten hebben dezelfde belangen wanneer het om globalisering gaat	1	2	3	4	5
(618)	4 Globalisering beschermt ons tegen prijsstijgingen	1	2	3	4	5
(619)	5 Globalisering draagt bij aan vrede in de wereld	1	2	3	4	5
(620)	6 Globalisering vormt een bedreiging voor de Nederlandse cultuur	1	2	3	4	5

(621)	7	Globalisering is alleen winstgevend voor grote bedrijven, niet voor burgers	1	2	3	4	5
(622)	8	Globalisering houdt in dat er meer buitenlandse investeringen in Nederland worden gedaan	1	2	3	4	5
(623)	9	Globalisering draagt bij aan de ontwikkeling van armere landen	1	2	3	4	5
(624)	10	Globalisering maakt gelijke regels op wereldwijd niveau noodzakelijk (wereldwijd bestuur)	1	2	3	4	5
(625)	11	Globalisering maakt het mogelijk dat mensen zich meer open stellen voor andere culturen	1	2	3	4	5

NEW

STEL QA47b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA48a

QA47b

(TOON SCHERM – ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

		Geheel mee eens				WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)
--	--	--------------------	--	--	--	--

(626)	1		1	2	3	4	5
(627)	2		1	2	3	4	5
(628)	3		1	2	3	4	5
(629)	4		1	2	3	4	5
(630)	5		1	2	3	4	5
(631)	6		1	2	3	4	5
(632)	7		1	2	3	4	5
(633)	8		1	2	3	4	5
(634)	9		1	2	3	4	5
(635)	10		1	2	3	4	5
(636)	11		1	2	3	4	5

NEW

STEL QA48a NIET IN CY

QA48a Welke van de volgende twee beweringen benadert het dichtst bij uw mening aangaande globalisering?

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(637)

Globalisering betekent een goede kans voor Nederlandse bedrijven dankzij het opengaan van markten	1
Globalisering betekent een bedreiging voor de werkgelegenheid en bedrijven in Nederland	2
Weet niet	3

EB66.1 QA43

STEL QA48b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA49a

QA48b Welke van de volgende twee beweringen benadert het dichtst bij uw mening aangaande globalisering?

(ENQ.: LEES OP - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(638)

	1
	2
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3

NEW (BASED ON EB66.1 QA43)

STEL QA49a ALLEEN AAN SPLIT A - ANDEREN GAAN NAAR QA49b

QA49a In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling: de Europese Unie helpt om ons te beschermen tegen de negatieve gevolgen van globalisering.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(639)

Helemaal mee eens	1
Eerder mee eens	2
Eerder mee oneens	3
Helemaal mee oneens	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA30a

STEL QA49b AAN SPLIT B - ANDEREN GAAN NAAR QA50

QA49b In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stelling: De Europese Unie stelt Europese burgers in staat beter te profiteren van de positieve effecten van globalisering.

(ENQ.: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(640)
Helemaal mee eens	1
Eerder eens	2
Eerder oneens	3
Helemaal mee oneens	4
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5

EB67.2 QA30b

IEDEREEN

QA50 Zou u zeggen dat de Europese Economie het beter doet, slechter doet, of even goed doet als de economie in...

(TOON SCHERM)

	(LEES OP)	Beter doet	Slechter doet	Even goed doet	Weet niet
(641)	1 De Verenigde Staten	1	2	3	4
(642)	2 Japan	1	2	3	4
(643)	3 China	1	2	3	4
(644)	4 India	1	2	3	4
(645)	5 Rusland	1	2	3	4
(646)	6 Brazilië	1	2	3	4

EB65.2 QC4 TREND MODIFIED

STEL QA51a NIET IN CY

QA51a Er zijn meerdere gevolgen verbonden aan de globalisering van de handel. Als u het woord "globalisering" hoort, waar denkt u dan als eerste aan?

(LEES OP - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(647)
Mogelijkheden voor Nederlandse bedrijven voor wat betreft nieuwe afzetmarkten	1
Buitenlandse investeringen in Nederland	2
Verplaatsing van sommige bedrijven naar landen waar de lonen lager zijn	3
Toegenomen concurrentie voor Nederlandse bedrijven	4
Iets anders (INT.:INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.2 QA29a

STEL QA51b ALLEEN IN CY - ANDEREN GAAN NAAR QA52

QA51b Er zijn meerdere gevolgen verbonden aan de globalisering van de handel. Als u het woord "globalisering" hoort, waar denkt u dan als eerste aan?

(INT.: lees op, slechts een antwoord mogelijk)

(648)

	1
	2
Verplaatsing van sommige bedrijven naar landen waar de lonen lager zijn	3
	4
iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB67.2 QA29b

IEDEREEN

QA52 Welke van de twee volgende meningen komt het meest overeen met uw mening? In het algemeen, bedrijven die zich elders vestigen....

(LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(649)

hebben geen andere keus als ze willen voorkomen dat ze moeten sluiten	1
doen dat met als doel een hogere winst te behalen	2
Weet niet	3

EB64.2 QA57

STEL QB ALLEEN IN EU27 - ANDEREN GAAN NAAR QC

DEMOGRAFISCHE VRAGEN

D1 Als men het over politiek heeft, worden vaak de termen 'links' en 'rechts' gebruikt. Wilt u met behulp van deze schaal aangeven hoe uw eigen politieke richting ligt?

(DRUK OP ENTER VOOR SCHAAL EN TOON DAN SCHERM - NIET HELPEN - BIJ AARZELING AANDRINGEN)

(1087-1088)

1 Links	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Rechts
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Weigering (ENQ. INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11
--	----

WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	12
-------------------------------------	----

EB69.1 D1

STEL D2 ALLEEN IN EU27 - ANDEREN GAAN NAAR D7

D2	Met welke van de volgende politieke partijen voelt u zich het meest verbonden?
----	--

(INT.: lees op, slechts een antwoord mogelijk)

(1089-1090)

CDA	1
PvdA	2
SP	3
VVD	4
PVV	5
ChristenUnie	6
GroenLinks	7
D66	8
SGP	9
Partij van de Dieren	10
Trots op Nederland	11
Lijst 12	12
Lijst 13	13
Lijst 14	14
Lijst 15	15
Geen (SPONTAAN)	16
Andere(SPONTAAN)	17
Weet niet	18

NEW

GEEN VRAGEN D3 TOT D6

D7	Ik laat u een scherm zien met daarop een aantal situaties. Kunt u mij het cijfer noemen dat bij de situatie staat die op u van toepassing is? Bent u....?
----	---

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(1091-1092)

getrouwd (voor de eerste keer)	1
hertrouwd (voor de tweede of volgende keer)	2
niet getrouwd, momenteel met een partner samenwonend	3
niet getrouwd, nooit met een partner samengewoond	4
niet getrouwd, vroeger wel met een partner samengewoond	5

gescheiden	6
uit elkaar (vroeger samenwonend)	7
weduwe\weduwenaar	8
Anders (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9
Weigering (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10

EB69.1 D7

D8 Hoe oud was u toen u uw schoolopleiding of studie beëindigde? Het gaat om uw VOLLEDIGE DAGOPLEIDING.

(ENQ.: INDIEN "NOG BEZIG MET OPLEIDING", CODE '00' - INDIEN "GEEN OPLEIDING GENOTEN" CODE '01' - INDIEN "WEIGERING" CODE '98' - INDIEN "WEET NIET" CODE '99')

(1093-1094)

--	--

EB69.1 D8

GEEN VRAAG D9

D10 (ENQ.: NOTEER GESLACHT ZONDER TE VRAGEN)

(1095)

Man	1
Vrouw	2

EB69.1 D10

D11 Wat is uw leeftijd?

(1096-1097)

--	--

EB69.1 D11

GEEN VRAGEN D12 TOT D14

STEL VRAAG D15b ALLEEN INDIEN "NIET WERKZAAM" - CODES 1 tot en met 4 in D15a

D15a Wat is uw huidige beroep?

D15b Welk beroep heeft u het laatst uitgeoefend?

	(1098-1099)	(1100-1101)
	D15a	D15b
	HUIDIGE BEROEP	LAATSTE BEROEP
NIET WERKZAAM		
Zorgend voor de dagelijkse boodschappen en het huishoudelijk werk, of (thans) zonder beroep	1	1
Student	2	2
Werkloos of tijdelijk zonder werk	3	3
Gepensioneerd of arbeidsongeschikt	4	4

ZELFSTANDIG		
Boer/Tuinder	5	5
Visser	6	6
Zelfstandige beoefenaar van vrij beroep, bijv. advocaat, arts, accountant, architect en dergelijke	7	7
Eigenaar van een winkel, kleine zelfstandige	8	8
Eigenaar van een onderneming, (mede-) eigenaar van een bedrijf	9	9
IN LOONDIENST		
Vrije beroepen, zoals doctoren, advocaten, accountant, architect	10	10
Hogere leidinggevende functie (president-directeur, algemeen directeur, directeur)	11	11
Middelbare leidinggevende functie (afdelingshoofden, leraren, junior managers en technici)	12	12
Werknemer, hoofdzakelijk werkend achter een bureau	13	13
Werknemer, niet werkend achter een bureau maar reizend (vertegenwoordiger, chauffeur, etcetera)	14	14
Werknemer, niet werkend achter een bureau maar in dienstverlenend beroep (ziekenhuis, restaurant, politie, brandweer, en dergelijke)	15	15
Opzichter, voorman	16	16
Geschoolde handarbeider	17	17
Ongeschoolde handarbeider, hulp in de huishouding	18	18
HEEFT NOOIT BETAALD WERK VERRICHT	19	19

EB69.1 D15a D15b

GEEN VRAGEN D16 TOT D24

D25 Woont u ...?

(ENQ.: LEES OP)

	(1102)
Op het platteland of in een dorp	1
In een kleine of middelgrote stad	2
In een grote stad	3
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4

EB69.1 D25

GEEN VRAGEN D26 TOT D39

D40a Kunt u mij zeggen hoeveel personen van 15 jaar of ouder bij u thuis wonen, inclusief uzelf?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(1103-1104)

--	--

EB69.1 D40a

D40b En kunt u mij zeggen hoeveel kinderen jonger dan 10 jaar bij u thuis wonen?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(1105-1106)

--	--

EB69.1 D40b

D40c En kunt u mij zeggen hoeveel kinderen van 10 tot en met 14 jaar bij u thuis wonen?

(ENQ.: LEES OP - NOTEER HET JUISTE AANTAL)

(1107-1108)

--	--

EB69.1 D40c

D41 Waar bent u zelf geboren?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(1109)

In Nederland	1
In een andere lidstaat van de Europese Unie	2
In Europa, maar niet in een lidstaat van de Europese Unie	3
In Azië, Afrika of Latijns Amerika	4
In Noord Amerika, Japan of Oceanië	5
Weigering (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6

EB69.1 D41

D42 En welke van de volgende situaties komt het meest overeen met uw situatie?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

(1110)

Uw moeder en vader zijn geboren in Nederland	1
Een van uw ouders is geboren in Nederland en de ander is geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	2
Uw moeder en vader zijn geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	3
Een van uw ouders is geboren in Nederland en de ander is geboren in een land buiten de Europese Unie	4
Uw moeder en vader zijn geboren buiten de Europese Unie	5
Eén van uw ouders is geboren in een andere lidstaat van de EU en de andere ouder is buiten de EU geboren	6
WEET NIET \ WEIGERING (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	7

EB69.1 D42

D43a Is er een vaste telefoon aanwezig in het huishouden?

D43b Heeft u zelf een mobiele telefoon?

	(1111)	(1112)
	D43a	D43b
	Vast	Mobiel
Ja	1	1
Nee	2	2

EB69.1 D43a D43b

D46 Welke van de volgende zaken zijn er in uw huishouden?

(ENQ.: TOON SCHERM - LEES OP - MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(1113-1122)
Televisie	1,
DVD speler	2,
Muziek CD speler	3,
Computer	4,
Internetaansluiting thuis	5,
Een auto	6,
Een appartement of een huis dat afbetaald is	7,
Een appartement of een huis waarvoor nog afbetaald wordt	8,
Geen van deze (ENQ.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	9,
WEET NIET (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,

EB69.1 D46

INTERVIEW PROTOCOLE

P1 DATUM VAN INTERVIEWEN

(1143-1144)

DAG

(1145-1146)

MAAND

EB69.1 P1

P2 BEGINTIJD VAN HET INTERVIEW

TNS NIPO: WORDT AUTOMATISCH GEREgistREERD

(1147-1148)

UUR

(1149-1150)

MINUTEN

EB69.1 P2

P3 DUUR INTERVIEW IN MINUTEN

(1151-1153)

MINUTEN

EB69.1 P3

P4 Aantal personen dat aanwezig was bij het vraaggesprek, inclusief de interviewer

(1154)

Twee (interviewer + ondervraagde)	1
Drie	2
Vier	3
Vijf of meer	4

EB69.1 P4

P5 De medewerking van de ondervraagde was ...

(1155)

Uitstekend	1
Goed	2
Middelmatig	3
Slecht	4

EB69.1 P5

P6 Gemeentegrootte

(LOKALE CODES)

(1156-1157)

--	--

EB69.1 P6

P7 Regio

(LOKALE CODES)

(1158-1159)

--	--

EB69.1 P7

P8 Postcode

(1160-1167)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P8

P9 Sample point nummer

(1168-1175)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P9

P10	Interviewnummer
-----	-----------------

(1176-1183)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P10

P11	Weeg factor
-----	-------------

(1184-1191)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB69.1 P11

\$\$STEL ALLEEN in LU, BE, ES, FI, EE, LV EN MT

P13	Taal waarin het interview wordt afgenomen
-----	---

(1192)

Taal 1	1
Taal 2	2
Taal 3	3

EB69.1 P13